

Vrhovno državno tužilaštvo Crne Gore

**IZVJEŠTAJ O RADU STRUČNE SLUŽBE
VRHOVNOG DRŽAVNOG TUŽILAŠTVA
ZA 2018. GODINU**

Podgorica, februar 2018.

SADRŽAJ

UVOD	3
STRUČNA SLUŽBA VRHOVNOG DRŽAVNOG TUŽILAŠTVA.....	3
POSLOVI STRUČNE SLUŽBE	3
SPECIJALIZOVANI STRUČNI POSLOVI	3
Pripremni postupak	3
Izvršavanje krivičnih sankcija	4
Krivičnopravna zaštita djece/maloljetnika	4
OPŠTI STRUČNI I ADMINISTRATIVNI POSLOVI	5
IZVJEŠTAJ O RADU STRUČNE SLUŽBE ZA 2018. GODINU	6
IZVJEŠTAJ O STRUČNIM POSLOVIMA	6
PRIPREMNI POSTUPAK	6
Dostavljanje nalaza i mišljenja Stručne službe državnim tužiocima	6
Dostavljanje podataka o izrečenim alternativnim mjerama	10
KRIVIČNOPRAVNA ZAŠTITA DJECE/MALOLJETNIKA	11
Dostavljanje nalaza i mišljenja Stručne službe državnim tužiocima	11
Dostavljanje nalaza i mišljenja centrima za socijalni rad	23
OPŠTI STRUČNI I ADMINISTRATIVNI POSLOVI	24
Prikupljanje podataka i izrada godišnje evidencije o alternativnim mjerama	24
Sklapanje sporazuma i obezbjeđivanje uslova za sprovođenje vaspitnih naloga	26
Osiguranje maloljetnika od povreda za vrijeme primjene vaspitnog naloga	27
Dostava izvještaja o primjeni alternativnih mjera i drugim pitanjima iz domena rada Stručne službe, za potrebe Vrhovnog državnog tužilaštva	27
Primjena audiovizuelne tehnike primjerene potrebama djece	28
Davanje mišljenja o zakonskim/podzakonskim aktima koji se odnose na zaštitu maloljetnika, za potrebe Vrhovnog državnog tužilaštva	29
Saradnja sa ustanovama i organizacijama	29
Saradnja sa medijima	30
Učešćena stručnim skupovima	30
Predstavljanje Stručne službe na veb sajt-u Vrhovnog državnog tužilaštva	32
IZVJEŠTAJ O PRIMJENI ALTERNATIVNIH MJERA IZREČENIH MALOLJETNIM UČINIOCIMA KRIVIČNIH DJELA U 2018. GODINI	33

UVOD

STRUČNA SLUŽBA VRHOVNOG DRŽAVNOG TUŽILAŠTVA

Stručna služba pomaže državnim tužilaštvima na način da načelnik i samostalni savjetnici (socijalni radnik, specijalni pedagog ili psiholog), po zahtjevu državnog tužioca, obavljaju poslove u vezi pripremnog postupka, postupka izricanja i izvršavanja alternativnih mjera, predlaganja krivičnih sankcija i postupka krivičnopravne zaštite djece/maloljetnika propisane: Zakonom o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku – ZOPPMUKP (Službeni list Crne Gore, br. 64/2011, koji je u primjeni od 1. septembra 2012. godine); Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o postupanju o maloljetnicima u krivičnom postupku (Službeni list Crne Gore, br. 1/18 od 04.01.2018. godine) – Zakon o izmjenama i dopunama ZOPPMUKP; Pravilnikom o evidenciji o izrečenim alternativnim mjerama (Službeni list Crne Gore, br. 42/12) i drugim relevantnim propisima.

POSLOVI STRUČNE SLUŽBE

SPECIJALIZOVANI STRUČNI POSLOVI

PRIPREMNI POSTUPAK

- Učestvovanje u prikupljanju podataka prilikom izbora i primjene vaspitnog naloga, član 13 ZOPPMUKP; i član 3 Zakona o Izmjenama i dopunama ZOPPMUKP, kojim je propisano da državni tužlac za maloljetnike može povjeriti Stručnoj službi prikupljanje obavještenja prilikom izbora i primjene vaspitnog naloga
- Procjena snaga maloljetnika i kriminogenih rizika u odnosu na lični, porodični i obrazovni nivo i sačinjavanje stručnog mišljenja o osnovanosti primjene: člana 66 ZKPPMUKP – Odbacivanja krivične prijave iz razloga pravičnosti i člana 11 Zakona o Izmjenama i dopunama ZOPPMUKP (novim stavom u članu 66 je propisano da državni tužlac za maloljetnike može, prije donošenja odluke o odbacivanju krivične prijave zatražiti nalaz i mišljenje Stručne službe); člana 69 ZKPPMUKP – Uslovljeni oportunitet, člana 76 ZKPPMUKP – Načelo cjelishodnosti
- Davanje stručnog mišljenja o izricanju i izboru alternativnih sankcija prema maloljetnicima; nadzor nad izvršavanjem vaspitnih naloga kroz saradnju sa centrima za socijalni rad i ustanovama/organizacijama u kojima se sprovode vaspitni nalozi; sačinjavanje stručnog nalaza i mišljenja o rezultatu sprovedenih vaspitnih naloga (ZKPPMUKP, član 75; Glava 6 – Primjena vaspitnih naloga)
- Učestvovanje u prikupljanju podataka u pripremnom postupku (ZKPPMUKP, član 73) i ispitivanju maloljetnika u toku izviđaja i prikupljanju podataka o krivičnom djelu, u toku dokaznog postupka, posebno kada to zahtijeva specifični stručni pristup u odnosu na psihofizički status i sposobnosti maloljetnika (ZKPPMUKP, član 74).
- Učestvovanje u procjeni i obavljanju nadzora nad zadržavanjem i određivanjem pritvora u izviđaju (ZKPPMUKP, član 64)

- Sačinjavanje stručnog nalaza i mišljenja u vezi predlaganja sankcije primjerene maloljetniku (ZKPPMUKP, član 78 – Prijedlog državnog tužioca da se maloljetniku izrekne krivična sankcija; i Zakon o izmjenama i dopunama ZOPPMUKP, član 13, novim stavom u članu 78 ZKPPMUKP propisano da državni tužlac za maloljetnike može, prije podnošenja prijedloga da se maloljetniku izrekne krivična sankcija, zatražiti mišljenje Stručne službe)
- Davanje nalaza i mišljenja o primjeni maloljetničkih sankcija za mlađa punoljetna lica (ZOPPMUKP, član 40, 41)
- Sačinjavanje nalaza i mišljenja u slučaju kada se procijeni/utvrde činjenice da treba obavijestiti centar za socijalni rad radi zaštite prava i dobrobiti djeteta (kao što omogućava član 123 – Zaštita prava, ZOPPMUKP)

IZVRŠAVANJE KRIVIČNIH SANKCIJA

- Sačinjavanje stručnog nalaza i mišljenja o rezultatu sprovođenja vaspitnih mjera, o opravdanosti produžetka, zamjene, obustave mjere, po zahtjevu tužioca (ZOPPMUKP, član 99 – Obustava izvršenja i izmjena odluke o vaspitnim mjerama)
- Obilazak maloljetnika smještenih u ustanovama, zajedno sa državnim tužiocem i/ili po nalogu državnog tužioca; sačinjavanje mišljenja o uslovima boravka maloljetnika u ustanovama (vaspitna ustanova, maloljetnički zatvor) i djelotvornosti mjere koja se sprovodi (ZOPPMUKP, Glava peta – Kontrola izvršenja krivičnih sankcija)
- Sačinjavanje nalaza i mišljenja u slučaju kada se procijeni/utvrde činjenice da treba obavijestiti centar za socijalni rad radi zaštite prava i dobrobiti djeteta (kao što omogućava član 123 – Zaštita prava, ZOPPMUKP)

KRIVIČNOPRAVNA ZAŠTITA DJECE/MALOLJETNIKA

- Prikupljanje podataka o ličnim i porodičnim prilikama djeteta/maloljetnika na čiju je štetu izvršeno krivično djelo ili djeteta/maloljetnika svjedoka i davanje mišljenja o daljem postupanju u odnosu na okolnosti koje su doprinijele ili bile od uticaja na izvršavanje krivičnog djela na štetu djeteta/maloljetnika ili na bezbjednost djeteta/maloljetnika te obavješćavanje centra za socijalni rad o tome (ZOPPMUKP, Glava četvrta – Posebne odredbe o zaštiti maloljetnih lica kao učesnika u krivičnom postupku, gdje se ne pominje Stručna služba, nego „stručno lice“; Zakonik o krivičnom postupku, Službeni list, br. 57 od 18. avgusta 2009, 49/10, 47/14/, čl. 289 – Pribavljanje podataka o okrivljenom: „Državni tužilac će prije završene istrage pribaviti podatke o okrivljenom... po potrebi, državni tužilac će pribaviti podatke o ranijem životu okrivljenog i o prilikama u kojima živi, kao i o drugim okolnostima koji se tiču njegove ličnosti... može odrediti zdravstvene preglede ili psihološka ispitivanja okrivljenog kad je potrebno da se dopune podaci o ličnosti okrivljenog“)
- Pružanje stručne pomoć kod ispitivanja djeteta/maloljetnika svjedoka ili djeteta/maloljetnika na čiju je štetu izvršeno krivično djelo kroz pripreme djeteta/maloljetnika za ispitivanje, davanje mišljenja o njegovoj spremnosti i sposobnosti za ispitivanje, načinu ispitivanja i učešće u ispitivanju, u postupcima koji prethode odlučivanju o podizanju optužnice ili obustavi istrage (Zakon o izmjenama i dopunama ZOPPMUKP, član 16, kojim je u članu 93 ZOPPMUKP propisano da se saslušanje maloljetnog lica sprovodi uz pomoć stručnog lica iz Stručne službe, kao i da se

saslušanje maloljetnog lica koje nije navršilo 14 godina života, kao oštećenog ili svjedoka u postupku, obavezno sprovodi uz pomoć stručnog lica iz Stručne službe)

- Obavješćavanje centara za socijalni rad o potrebi preduzimanja mjera zaštite prava i dobrobiti djeteta/maloljetnika kada se u toku postupka prema djetetu/maloljetniku uoči da postoji takva potreba (kao što omogućava član 123 – Zaštita prava, ZOPPMUKP)

OPŠTI STRUČNI I ADMINISTRATIVNI POSLOVI

- Sklapanje sporazuma sa javnim ustanovama, organizacijama, nevladinim i drugim organizacijama o sprovođenju vaspitnih naloga (ZOPPMUKP, Glava 6 – Primjena vaspitnih naloga)
- Osiguranje maloljetnika od povreda za vrijeme primjene vaspitnog naloga-uključivanje u sportske aktivnosti i vaspitnog naloga-obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada (Zakon o izmjenama i dopunama ZOPPMUKP, član 20 i 21)
- Saradnja sa centrima za socijalni rad, školama i drugim javnim ustanovama, organizacijama, nevladinim organizacijama i drugim stručnim službama (ZOPPMUKP, član 46, stav 4)
- Prikupljanje, obrada, statistička analiza, kontrola i priprema statističkih podataka iz djelokruga rada Stručne službe
- Vođenje evidencije izrečenih alternativnih mjera (shodno ZOPPMUKP, član 101 i Pravilniku o evidenciji o izrečenim alternativnim mjerama)
- Analiza stanja i kretanja kriminaliteta maloljetnika i odraslih učinioaca krivičnih djela na štetu djece/maloljetnika na osnovu kvantitativnih i kvalitativnih podataka (statusi djeteta/maloljetnika; statusi odraslih učinioaca krivičnih djela na štetu djece/maloljetnika; vrste krivičnih djela; kriminalni recidiv; kritična mjesta u lokalnim zajednicama)
- Saradnja sa lokalnim zajednicama u cilju praćenja izvršenja mjera i sankcija prema maloljetnicima i njihovim porodicama, kao i praćenja stanja i kretanja kriminaliteta djece, kriminaliteta odraslih na štetu djece i iniciranja relevantnih preventivnih programa
- Učešće u radu tijela za zaštitu prava djece i mladih, izradi propisa vezanih za zaštitu prava djece, mladih i porodice
- Učešće u različitim oblicima stručnog usavršavanja i stručnim skupovima

Prema UN Konvenciji o pravima djeteta (1989.) i Porodičnom zakonu Crne Gore (2016.), "dijete" je osoba koja nije navršila 18 godina.

Zakon o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku (2012.) definiše/koristi termin "dijete" za lica koje nije navršilo 14 godina. Prema licu koje nije navršilo 14 godina ne može se voditi krivični postupak niti primjenjivati alternativne mjere i krivične sankcije.

Korišćenja termina "dijete/dječak/djevojčica" i "maloljetnik/maloljetno lice" u ovom Izvještaju ima značenje da se radi o licu koje nije navršilo 18 godina.

IZVJEŠTAJ O RADU STRUČNE SLUŽBE ZA 2018. GODINU

U toku 2018. godine u Stručnoj službi je zaposlena jedna službenica, načelnica Stručne službe – socijalna radnica i jedna samostalna savjetnica III – psihološkinja.

IZVJEŠTAJ O STRUČNIM POSLOVIMA

PRIPREMNI POSTUPAK

DOSTAVLJANJE NALAZA I MIŠLJENJA STRUČNE SLUŽBE DRŽAVNIM TUŽIOCIMA

Sva državna tužilaštva imaju obučene državne tužioce za maloljetnike i mogućnost korišćenja specijalizovanih, opštih i administrativnih kapaciteta Stručne službe Vrhovnog državnog tužilaštva, shodno ZOPPMUKP. Kapacitete Stručne službe u 2018. godini koristilo je manje od polovine državnih tužilaštava: nalaz i mišljenje Stručne službe zatražila su 4 osnovna državna tužilaštva. Neka tužilaštva koristila su samo konsultativne telefonske razgovore, rješavajući predmete koji se odnose na djecu/maloljetnike putem višedecenijske prakse - osloncem na centar za socijalni rad, a kapacitete Stručne službe samo kod najsloženih predmeta, a neka tužilaštva koristila su provjeru za maloljetne učinioce krivičnih djela kroz evidenciju koju vodi Stručna služba..

Državni tužioci u postupku odlučivanja o postupanju i primjeni krivičnih sankcija (vaspitne mjere, kazna maloljetničkog zatvora, mjere bezbjednosti) u pravilu pribavljaju nalaz i mišljenje organa starateljstva (koji često i ne sadrži prijedlog za izricanje konkretne mjere prema maloljetniku), shodno ZOPPMUKP, članu 73 ("tužilac za maloljetnike obavezno pribavlja mišljenje organa starateljstva") i članu 54 ("o svakom pokretanju postupka prema maloljetniku državni tužilac za maloljetnike će obavijestiti organ starateljstva"), a od Stručne službe po procijenjenoj potrebi (član 73, "Utvrđivanje ovih činjenica i okolnosti /prikupljanje podataka u pripremnom postupku/državni tužilac za maloljetnike može povjeriti i stručnoj službi"). Zakon o izmjenama i dopunama ZOPPMUKP je podržao mogućnost većeg korišćenja stručnih kapaciteta Stručne službe i članom 13 (dopuna člana 78 ZOPPMUKP, podnošenje prijedloga za izricanje krivične sankcije), kao i članom 11 (dopuna člana 66 ZOPPMUKP, Odbacivanje krivične prijave iz razloga pravičnosti).

I u postupku odlučivanja o primjeni alternativnih mjera državni tužilac u pravilu pribavlja nalaz i mišljenje organa starateljstva, a od Stručne službe po procijenjenoj potrebi.

Kod primjene vaspitnog naloga – poravnanje sa oštećenim (ZOPPMUKP, Glava 6 - Primjena vaspitnih naloga), tužilac Stručnoj službi najčešće samo dostavlja svoju odluku o upućivanju na postupak posredovanja i/ili rješenje o odbacivanju krivične prijave, koje potvrđuje da je maloljetnik ispunio dogovorenu obavezu. To znači da se državni tužilac već odlučio i za primjenu i za vrstu alternativne mjere, bez nalaza i mišljenja Stručne službe (ZOPPMUKP, član 13 - Izbor i primjena vaspitnog naloga, stav 4: „Prilikom izbora i primjene vaspitnog naloga državni tužilac za maloljetnike sarađuje sa organom starateljstva, odgovarajućom ustanovom ili organizacijom, posrednikom, pedagogom, psihologom ili drugim stručnim licem koji mogu pružiti odgovarajuća obavještenja o maloljetniku, odnosno primjeni vaspitnog naloga“, a ne navodi se Stručna služba).

Samo za vaspitni nalog – obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada ZOPPMUKP je propisao da tužilac prije odlučivanja pribavi mišljenje Stručne službe, a kod svih vaspitnih

naloga traženje mišljenja Stručne službe je više u vezi izbora ustanove/organizacije u kojoj će se vaspitni nalog izvršavati, nego što se od Stručne službe traži mišljenje kako o uslovima na strani konkretnog maloljetnika za primjenu alternativne mjere, tako i o izboru njemu najprimjerenije alternativne mjere.

Takođe, Zakon o izmjenama i dopunama ZOPPMUKP, članom 3 (dopuna člana 13 ZOPPMUKP), dao je mogućnost korišćenja stručnih kapaciteta Stručne službe prije donošenja odluke državnog tužioca o izboru i primjeni vaspitnog naloga.

Stručna služba se zalaže za veće korišćenje stručnih kapaciteta Stručne službe u državnim tužilaštvima generalno i putem inicijiranja navedenih izmjena ZOPPMUKP, od kojih su neke sadržane u Zakon o izmjenama i dopunama ZOPPMUKP.

Takođe, u cilju uspostavljanja i razvoja dobre saradnje u postupcima koji se vode prema maloljetnicima, kako kod onih koji su izvršili krivično djelo, tako i kod djece na čiju su štetu učinjena krivična djela ili su svjedoci krivičnih djela, Stručna služba se periodično, usmenim putem, obraćala tužilaštvima. Takođe, Stručna služba razmjenjuje sa državnim tužilaštvima informacije o održanim skupovima i druge informacije koji su od značaja za zaštitu djece i maloljetnika. Na taj način se promovira podrška Stručne službe kako državnom tužiocu, tako i maloljetniku/djetetu i njegovim roditeljima u krivičnom postupku.

Tako su u postupcima koji se tiču maloljetnih učinioaca krivičnih djela, u 2018. godini državni tužioci, shodno članu 46 i 73 ZOPPMUKP, zatražili učešće Stručne službe, putem davanja nalaza i mišljenja, za 29 maloljetnika, dok je u 2017. zatražen nalaz i mišljenje za 34 maloljetnika, u 2016. godini za 17 maloljetnika/mlađih punoljetnih lica, a u 2015. godini za 26 lica.

U 2018. godini državni tužioci za maloljetnike su Stručnoj službi uputili 19 zahtjeva za obradu maloljetnih učinioaca krivičnih djela te je obrađeno 28 maloljetnika u 19 predmeta, a obrada 1 maloljetnika se nastavlja u 2019. jer je zahtjev stigao krajem decembra 2018. godine.

Takođe, nastavljena je obrada/praćenje vaspitnih naloga za 7 maloljetnika u 7 predmeta iz 2017. godine. Na taj način u 2018. godini u Stručnoj službi se radilo sa 36 maloljetnika u 26 predmeta.

U 2018. godini državni tužioci za maloljetnike su Stručnoj službi uputili 19 zahtjeva za obradu maloljetnih učinioaca krivičnih djela te je obrađeno:

- 29 maloljetnika (19 predmeta)

Nalaz i mišljenje Stručne službe u krivičnom postupku prema maloljetniku, u 2018. godini, su zatražila 4 osnovna državna tužilaštava-ODT i to:

- ODT Cetinje (za 2 maloljetnika, u 2 predmeta)
- ODT Herceg Novi (za 2 maloljetnika, u 2 predmeta)
- ODT Kolašin (za 1 maloljetnika u 1 predmetu)
- ODT Podgorica (za 24 maloljetnika u 14 predmeta)

TABELA 1: Prikaz zahtjeva za uključenje Stručne službe prema krivičnim djelima koje su učinili maloljetnici

R.br.	Vrsta krivičnog djela	Član Krivičnog zakonika	Broj krivičnih djela	Broj djevojčica	Broj dječaka
1	Nasilničko ponašanje*	412	20	3	19
2	Razbojništvo	242	2	2	
3	Teška tjelesna povreda	151	8	8	
4	Ugrožavanje javnog saobraćaja	399	1	1	
UKUPNO			31	14	19

Nalaz stručne službe je zatražen za 29 maloljetnika, koji su izvršili ukupno 31 krivično djelo.

* Dva maloljetnika su izvršila krivično djelo nasilničko ponašanje (čl. 399, Krivični zakonik Crne Gore-KZCG) u sticaju sa krivičnim djelom teška tjelesna povreda (čl. 151 KZCG).

Uočava se da je nalaz Stručne službe, zatražen kod izvršenja krivičnih djela sa elementima nasilja i to za 28 maloljetnika i za 1 maloljetnika koji je izvršio krivično djelo iz oblasti saobraćaja.

Žrtve krivičnih djela su u većini bila maloljetna lica (22), dok je punoljetnih oštećenih lica-žrtve bilo 7.

TABELA 2: Prikaz zahtjeva za uključenje Stručne službe prema polu i uzrastu maloljetnika u vrijeme izvršenja krivičnog djela

R.br.	Uzrast maloljetnika u vrijeme izvršenja krivičnog djela	Ukupno maloljetnika	Broj djevojčica	Broj dječaka
1	14 godina	4		4
2	15 godina	6	1	5
3	16 godina	11		11
4	17 godina	8	2	6
UKUPNO		29	3	26

Nalaz Stručne službe je u većini zatražen dječake (26). Raspon godina maloljetnih učinioa krivičnih djela je od 14 do 17 godina, a najviše maloljetnika je bilo na uzrastu od 16 godina.

Maloljetnici (2) koji su izvršili istovremeno po dva krivična djela su muškog pola i uzrasta 17 godina.

Kao učinioci krivičnog djela su i 3 maloljetnice, od kojih su: 2 uzrasta od 17 godina; 1 je uzasta 15 godina, a izvršile su krivično djelo nasilničko ponašanje (čl. 399 KZCG).

TABELA 3: Prikaz zahtjeva za uključenje Stručne službe prema polu i obrazovnom statusu maloljetnika u vrijeme izvršenja krivičnog djela

R.br.	Aktuelno školovanje maloljetnika	Ukupno maloljetnika	Broj djevojčica	Broj dječaka
1	9. razred osnovne škole	6		6
2	1. razred srednje škole	5	1	4
3	2. razred srednje škole	7		7
4	3. razred srednje škole	4	1	3
5	4. razred srednje škole	1		1
6	1. razred vanredno školovanje	1		1
7	3. razred vanredno školovanje	2		2
8	Završio osnovnu školu, prekinuo dalje školovanje	3	1	2
UKUPNO		29	3	26

Uočava se da 23 maloljetnika u vrijeme izvršenja krivičnog djela redovno pohađa školu i to: 6 maloljetnika osnovnu, a 17 maloljetnika srednju školu.

Ukupno 6 maloljetnika nije u sistemu redovnog obrazovanja u vrijeme izvršenja krivičnog djela, a od navedenog broja maloljetnika: 3 se nalaze na vanrednom školovanju; 2 su završila osnovnu školu i nisu nastavila dalje školovanje 1 maloljetnik je prekinuo školovanje u 2. razredu srednje škole.

TABELA 4: Prikaz zahtjeva za uključenje Stručne službe prema predloženim mjerama

R.br.	Predložene mjere	Ukupno maloljetnika	Broj djevojčica	Broj dječaka
1	Vaspitni nalog – obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada	10*		10
2	Vaspitni nalog – uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji	10	1	9
3	Prijedlog za sprovođenje sudskog postupka	8	2	7
4	Obrada u toku, prenijeta u 2019. godinu	1		1
UKUPNO		29	3	26

Obrada 1 maloljetnika se nastavlja u 2019. jer je zahtjev stigao krajem decembra 2018. godine.

Za 8 maloljetnika Stručna služba je u 2018. godini sačinila nalaz i mišljenje, sa prijedlogom za sprovođenje postupka pred sudom i to za:

- 5 maloljetnika, koja ne prihvataju odgovornost za krivično djelo koje im se stavlja na tetret (ODT Podgorica)

- 1 maloljetnika, koji se nalazi izvan Crne Gore (ODT Podgorica)
- 2 maloljetnika je procijenjena potreba za dugotrajnijim tretmanom te je predložena primjena vaspitne mjere pojačanog nadzora i posebne obaveze i to uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji (ODT Cetinje, ODT Herceg Novi)

Stručna služba je u 2018. godini za 20 maloljetnika predložila primjenu vaspitnih naloga, što je zatim državni tužilac za maloljetnike i izrekao. Uspješno su izvršili vaspitne naloge:

- 8 maloljetnika je uspješno izvršilo vaspitni nalog – obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada, a za 2 maloljetnika nastavljaju sa izvršavanjem vaspitnog naloga u 2019. godini (ODT Podgorica).
- 2 maloljetnika su uspješno izvršila vaspitni nalog – uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji (ODT Podgorica), 1 maloljetnik je djelomično izvršio vaspitni nalog (ODT Podgorica), a 7 maloljetnika je nastavlja sa izvršenjem vaspitnog naloga u 2019. (ODT: Cetinje, Herceg Novi, Podgorica)

Podaci koji su vezani za obradu iz 2017. godine: 7 maloljetnika je obrađeno, nastavili su i izvršili vaspitni nalog započet u 2018. i to:

- 2 maloljetnika, vaspitni nalog uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji započet u 2017., uspješno je izvršen u 2018. (ODT Podgorica)
- *za 2 maloljetnika obrada je prenijeta iz 2017. u 2018. godinu, Stručna je predložila vaspitni nalog-obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada, koji su za njih zatim izrečeni i uspješno izvršeni u 2018. godini (ODT Podgorica)
- za 2 maloljetnika je dovršena procjena i predložena vaspitna mjera pojačanog nadzora od strane organa starateljstva (ODT Podgorica i ODT Kolašin)
- a 1 maloljetnik nije izvršio vaspitni nalog-poravnanje sa oštećenim, izrečen u 2017. jer se oštećeni ni u 2018. nije odazivao pozivima posrednika, a maloljetnik je tokom postupka pokazao odgovarajuću odgovornost i inicijativu da se izvini i ponudi nadoknadu štete (OB Ulcinj).

*Na taj način, vaspitni nalozi predloženi od strane Stručne službe, izrečeni su i primjenjivani u 2018. godini te je uspješno izvršeno 12 vaspitnih naloga (10 obrađeno, primijenjeno i izvršeno u 2018; za 2 obrada prenijeta iz 2017. u 2018., kada su vaspitni nalozi primijenjeni i izvršeni), 1 vaspitni nalog je izvršen djelomično uspješno, a 9 maloljetnika uspješno započetu primjenu nastavlja u 2019. godini.

Takođe, 1 vaspitni nalog – poravnanje sa oštećenim (izrečen u 2016.) je uspješno izvršen u 2018., na način da su roditelji maloljetnika isplatili posljednju novčanu ratu od dogovorenog ukupnog novčanog iznosa od 2.500,00€ (ODT Bar).

DOSTAVLJANJE PODATAKA O IZREČENIM ALTERNATIVNIM MJERAMA

Shodno članu 101 ZOPPMUKP, provjera podataka o izrečenim alternativnim mjerama je u 2018. godini od Stručne službe zatražena za 45 maloljetnika, dok je to u 2017. u zatražena je za 59 maloljetnika (ODT; Cetinje, Nikšić, Podgorica; CB: Bijelo Polje i Pljevlja), u 2016. godini zatraženo za 100 maloljetnika (ODT Bar, Cetinje, Nikšić, Podgorica, Ulcinj; CB Bijelo Polje, Kotor, Pljevlja, Ulcinj), u 2015. za 53 maloljetnika (ODT Bar, Bijelo Polje, Cetinje, Podgorica,

Ulcinj; CB Bijelo Polje), u 2014. godini, za 50 maloljetnika (ODT Bar; Nikšić; Podgorica), a u 2013. godini nije bilo takvih zahtjeva.

Davanje podataka o izrečenim alternativnim mjerama, u 2018. godini, za 37 maloljetnika, zatražila su osnovna državna tužilaštva:

1. ODT Cetinje (1)
2. ODT Nikšić (21)
3. ODT Podgorica (14)
4. ODT Ulcinj (1)

Davanje podataka o izrečenim alternativnim mjerama, u 2018. godini, za 8 maloljetnika, zatražili su centri/odjeljenja bezbjednosti:

- CB Bijelo Polje (4)
- CB Mojkovac (1)
- CB Pljevlja (3).

Provjera da li je maloljetniku već izricana alternativna mjera se najčešće traži u postupku koji prethodi izricanju alternativne mjere (opomene). Putem zatražene provjere, kroz propisanu evidenciju koju vodi Stručna služba, državnom tužilaštvu i centru bezbjednosti su dati podaci da li je prema maloljetniku već izricana alternativna mjera, o vrsti izrečene mjere, uspješnosti njene primjene, recidivu.

KRIVIČNOPRAVNA ZAŠTITA DJECE/MALOLJETNIKA

DOSTAVLJANJE NALAZA I MIŠLJENJA STRUČNE SLUŽBE DRŽAVNIM TUŽIOCIMA

U postupcima koji se tiču djece/maloljetnika na čiju su štetu učinjena krivična djela (oštećena lica-žrtve) i prema djeci/maloljetnicima koja su svjedoci krivičnih djela, u 2018. godini, državni tužioci su, shodno članu 46 i 92 ZOPPMUKP, zatražili učešće Stručne službe za 40 djece/maloljetnika, koji su žrtve ili svjedoci dok su to u 2017. godini to uradili za 25 djece djece/maloljetnika, u 2016. za 26 djece/maloljetnika, a u 2015. godini za 8 djece/maloljetnika (u daljem tekstu djeca-žrtve i djeca-svjedoci).

U 2018. godini Stručna služba je dala nalaz i mišljenje za 23 djece-žrtve i za 17 djece-svjedoci, u ukupno 24 predmeta. Nastavljen je rad na 1 predmetu iz 2017. godine (procjena je izvršena u 2017., a saslušanje djeteta-žrtve putem audiovizuelne tehnike primjerene potrebama djeteta u 2018.). Na taj način u 2018. godini u Stručnoj službi se radilo sa 41 djetetom žrtvom/svjedokom u 25 predmeta.

Svi zahtjevi su obrađeni i ispunjeni, osim za 1 dijete-žrtvu, za koje je postupak procjene započet polovinom decembra 2018. i nastavljen u 2019. godini.

TABELA 5: Prikaz zahtjeva za učešće Stručne službe prema nadležnom tužilaštvu i broju djece žrtava/svjedoka

Opština	ORGAN		STATUS	
	ODT	VDT	Žrtva	Svjedok
Cetinje	8	0	5	3
Kolašin	2	0	1	1
Podgorica	15	5	15	5
Rožaje	10	0	2	8
UKUPNO	35	5	23	17

U 2018. godini nalaz i mišljenje Stručne službe su zatražila 4 osnovna državna tužilaštva (u Cetinju, Kolašinu, Podgorici i Rožajama), u 21 krivična predmeta i Više državno tužilaštvo-VDT u Podgorici, u 3 predmeta i to:

- ODT Cetinje, za 5 djece-žrtve i 3 djeteta-svjedoka (4 predmeta)
- ODT Kolašin, za 1 dijete-žrtvu i 1 dijete-svjedok (1 predmet)
- ODT Podgorica, za 10 djece-žrtve i 5 dijete-svjedok (11 predmeta)
- ODT Rožaje, za 2 djece-žrtve i 8 djece-svjedoci (5 predmeta)
- VDT Podgorica, za 5 djece-žrtve (3 predmeta)

Na taj način, u 2018. godini je izvršena procjena i pružena podrška Stručne službe za ukupno 40 djece: 22 djeteta-žrtve i 17 djeteta-svjedoka, a za 1 dijete-žrtvu je postupak procjene započet krajem decembra i nastavljen u 2019. godini.

TABELA 6: Prikaz zahtjeva za učešće Stručne službe prema vrsti krivičnog djela i polu žrtve/svjedoka

Prikaz prema vrsti krivičnog djela i polu žrtve/svjedoka					
R Br.	Vrsta krivičnog djela	Član Krivičnog zakona	Ukupno žrtve/svjedoci	Broj djevojčica	Broj dječaka
1.	Teško ubistvo u pokušaju	144	1	0	1
2.	Teška tjelesna povreda	151	4	0	4
3.	Laka tjelesna povreda	152	1	0	1
4.	Zlostavljanje	166a	5	1	4
5.	Silovanje*	204	1	1	0
6.	Nedozvoljene polne radnje	208	6	3	3
7.	Nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici	220	2	1	1
8.	Krađa	239	3	0	3
9.	Teška krađa	240	2	0	2
10.	Izazivanje opšte opasnosti	327	1	0	1
11.	Teška djela protiv opšte sigurnosti	338	3	1	2
12.	Ugrožavanje javnog saobraćaja**	339	1	1	0
13.	Nasilničko ponašanje	399	2	0	2
14.	Trgovina ljudima	444	3	1	2
15.	Nedefinisano KD - seksualno nasilje	ND SN	2	2	0
16.	Nedefinisano KD	ND	3	0	3
Ukupno			40	11	29

Na štetu procjenjivane djece osumnjičena lica/učinioci su izvršili 14 vrsta krivičnih djela.

Kada se posmatraju zahtjevi za učešće Stručne službe prema vrsti krivičnih djela, češće su djeca žrtve/svjedoci su bili izloženi fizičkom nasilju (17), nego seksualnom nasilju (9 djece/žrtve) i nasilju u porodici (5 djece-žrtve /svjedoci, od kojih je 3 izloženo trgovini ljudima od strane roditelja).

Na štetu procjenjivane djece, u 22 predmeta su evidentirana 22 osumnjičena lica/učinioca, u jednom predmetu dva učinioca muškog pola, a u jednom grupa punoljetnih osumnjičenih/učinica muškog pola, koji su izvršili su ukupno 26 krivičnih djela na štetu djeteta.

*Na štetu jednog djeteta izvršeno je krivično djelo silovanje (čl. 204 KZCG) i krivično djelo nedozvoljene polne radnje (čl. 208 KZCG).

** Na štetu jednog djeteta izvršeno je krivično djelo ugrožavanje javnog saobraćaja (član 339 KZCG) i nepružanje pomoći licu povrijeđenom u saobraćajnoj nezgodi (član 347 KZCG)

Kod kategorije djeca-žrtve, kao osumnjičeni/učinilac krivičnog djela se pojavljuju 18 lica muškog (od navedenog broja, 3 su maloljetnika) i 5 lica ženskog pola.

Kod kategorije djeca-svjedoci, kao osumnjičeni/učinilac krivičnog djela se pojavljuju 14 lica muškog i 3 lica ženskog pola. Takođe, kao osumnjičeni/učinilac krivičnog djela se pojavljuju u 1 predmetu 2 maloljetna lica muškog pola, a u 1 predmetu se, kao osumnjičeni/učinilac krivičnog djela se pojavljujegrupa pumoljetnih lica muškog pola.

TABELA 7: Prikaz zahtjeva za učešće Stručne službe prema vrsti krivičnog djela i polu djeteta žrtve

Prikaz prema vrsti krivičnog djela i polu djeteta žrtve					
R. Br.	Vrsta krivičnog djela	Član Krivičnog zakonika	Ukupno djece-žrtve	Broj djevojčica	Broj dječaka
1.	Teško ubistvo u pokušaju	144	1	0	1
2.	Teška tjelesna povreda	151	2	0	2
3.	Laka tjelesna povreda	152	1	0	1
4.	Zlostavljanje	166a	3	0	3
5.	Silovanje*	204	1	1	0
6.	Nedozvoljene polne radnje	208	4	3	1
7.	Nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici	220	1	0	1
8.	Izazivanje opšte opasnosti	327	1	0	1
9.	Teška djela protiv opšte sigurnosti	338	1	0	1
10.	Ugrožavanje javnog saobraćaja*	339	1	1	0
11.	Nasilničko ponašanje	399	2	0	2
12.	Trgovina ljudima	444	3	1	2
13.	Krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti – sumnja na seksualno nasilje		2	2	0
Ukupno			23	8	15

* Na štetu jednog djeteta učinjena su dva krivična djela: silovanje (član 204 KZCG) i nedozvoljene polne radnje (Član 208 KCCG)

Na štetu procjenjivane djece osumnjičena lica/učinioci su izvršili 12 vrsta krivičnih djela.

Kada se posmatraju zahtjevi za učešće Stručne službe prema vrsti krivičnih djela, češće su osumnjičena lica/učinioci fizičkog nasilja (12 djece-žrtve), nego sa elementima seksualnog nasilja (7 djece-žrtve) i 3 djece su žrtve trgovine ljudima (gdje postoji rizik izlaganja djeteta seksualnom nasilju), a na štetu jednog djeteta je izvršeno krivično djelo iz oblasti saobraćaja.

Osumnjičeni/učinioci krivičnih djela na štetu djeteta su punoljetna lica (20), a u 3 slučaja se radi o maloljetnim licima (muškog pola) i to: 1 maloljetnik za krivično djelo nedozvoljene polne radnje i 2 maloljetnika za fizičko, vršnjačko nasilje.

U većini slučajeva radi se o osumnjičenom licu/učiniocu krivičnog djela muškog pola.

TABELA 8: Prikaz zahtjeva za učešće Stručne službe prema vrsti krivičnog djela i polu djeteta svjedoka

R. Br.	Vrsta krivičnog djela	Član zakona	Ukupno djece-svjedoka	Broj djevojčica	Broj dječaka
1.	Teška tjelesna povreda	151	2	0	2
2.	Zlostavljanje	166a	2	1	1
3.	Nedozvoljene polne radnje	208	2	0	2
4.	Nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici	220	1	1	0
5.	Krađa	239	3	0	3
6.	Teška krađa	240	2	0	2
7.	Teška djela protiv opšte sigurnosti	338	2	1	1
8.	Krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti – nedefinisano		3	0	3
Ukupno			17	3	14

Procjenjivana djeca su bila svjedoci 7 vrsta krivičnih djela, a u 3 slučaja krivično djelo nije bilo definisano, već sumnja da je na štetu djeteta izvršeno krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti.

Zahtjev za učešće Stručne službe češće je tražen u slučajevima fizičkog nasilja/ugrožavanja djeteta (7 djece) i krađe (5 djece), nego kod seksualnog nasilja nad djecom (2 djece).

U većini slučajeva radi se o osumnjičenom licu/učiniocu krivičnog djela muškog pola, a kao učinioci se pojavljuju 3 maloljetna lica.

TABELA 9: Prikaz zahtjeva za učešće Stručne službe prema uzrastu djeteta žrtve u vrijeme izvršenja krivičnog djela na štetu djeteta

R. Br.	Uzrast djeteta-žrtve u vrijeme izvršenja krivičnog djela	UKUPNO	Broj djevojčica	Broj dječaka
1.	6 godina	1	1	0
2.	7 godina	2	0	2
3.	8 godina	2	1	1
4.	9 godina	1	0	1
5.	10 godina	2	1	1
6.	11 godina	2	1	1
7.	12 godina	1	1	0
8.	13 godina	3	0	3
9.	14 godina	3	1	2
10.	15 godina	3	2	1
11.	16 godina	2	0	2
12.	17 godina	1	0	1
UKUPNO		23	8	15

Nalaz Stručne službe u 2018. češće je tražen za dječake (15), nego za djevojčice (8), a raspon uzrasta djece u vrijeme izvršenja krivičnog djela na njihovu štetu bio je od 6 do 17 godina.

TABELA 10: Prikaz zahtjeva za učešće Stručne službe prema uzrastu djeteta svjedoka u vrijeme izvršenja krivičnog djela na štetu djeteta

R. Br.	Uzrast djeteta-svjedoka u vrijeme izvršenja krivičnog djela	UKUPNO	Broj djevojčica	Broj dječaka
1.	6 godina	2	2	0
2.	7 godina	1	1	0
3.	9 godina	2	0	2
4.	11 godina	1	0	1
5.	12 godina	2	0	2
6.	13 godina	9	0	9
UKUPNO		17	3	14

Nalaz Stručne službe u 2018. češće je tražen za dječake (14), nego za djevojčice (3), a raspon uzrasta djece u vrijeme izvršenja krivičnog djela na štetu djeteta bio je od 6 do 13 godina.

TABELA 11: Prikaz zahtjeva za učešće Stručne službe prema nalazu Stručne službe o podobnosti djeteta žrtve za saslušanje u krivičnom postupku

R. Br.	Prijedlog Stručne službe	Ukupno djeca-žrtve	Broj djevojčica	Broj dječaka
1.	Da se sasluša putem audiovizuelne tehnike za djecu*	21	8	13
2.	Da se ne sasluša	1	0	1
UKUPNO		22	8	14

Stručna služna je izvršila procjenu za 22 djeteta-žrtve i dala nalaz da 21 dijete može da da svjedočki iskaz, a za 1 dijete je postupak procjene započet krajem decembra 2018. nastavlja se u 2019. godini. Za jedno dijete nije preporučeno da svjedoči zbog djetetove nespremnosti da svjedoči, sumnje na manipulaciju djetetovim osjećanjima od strane roditelja i potrebe da se dijete zaštiti od emocionalnog ugrožavanja.

*Za saslušanje djece putem audiovizuelne tehnike, na način koji uvažava djetetove sposobnosti i potrebe, su potrebne dvije prostorije, kako bi dijete bilo u jednoj prostoriji sa predstavnikom Stručne službe, koji ispituje dijete (shodno zahtjevima državnog tužioca za maloljetnike, prilagođeno sposobnostima i potrebama djeteta), a u drugoj, tehnički povezanoj prostoriji nalazi se državni tužilac za maloljetnike koji rukovodi saslušanjem putem tehničke veze sa predstavnikom Stručne službe, a uz državnog tužioca za maloljetnike su prisutni i advokat, prevodilac, zapisničar, tehničko lice, predstavnik centra za socijalni rad, zakonski zastupnik, koji mogu putem audiovizuelne tehnike da posmatraju dijete i čuju razgovor koji sa djetetom obavlja predstavnik Stručne službe i intervenišu posredstvom tužioca.

TABELA 12: Prikaz zahtjeva za učešće Stručne službe prema nalazu Stručne službe o podobnosti djeteta svjedoka za saslušanje u krivičnom postupku

R. Br.	Prijedlog Stručne službe	Ukupno djeca-svjedoci	Broj djevojčica	Broj dječaka
1.	Da se sasluša putem audiovizuelne tehnike za djecu	12	1	11
2.	Da se ne sasluša	5	2	3
UKUPNO		17	3	14

Stručna služna je izvršila procjenu za 17 djece-svjedoka i dala nalaz da 12 djece može da da svjedočki iskaz, a za 5 djece je procijenjeno da nisu spremna da svjedoče i da je potrebno da se zaštite od emocionalnog povrjeđivanja. Dvoje djece je bilo veoma uznemireno zbog svjedočenja i nije bilo u stanju da razumije svrhu krivičnog postupka, uloge učesnika ni svoju ulogu u krivičnom postupku. Dvoje djece je bilo uznemireno i iskazalo da ne želi da svjedoči, a kod jednog djeteta je uočena sumnja na manipulaciju djetetovim osjećanjima od strane roditelja i potreba da se dijete zaštiti od emocionalnog ugrožavanja.

TABELA 13: Prikaz djece za koju je zatražen nalaz Stručne službe i koja su saslušana putem AV tehnike za djecu, po opštinama

OPŠTINA	ORGAN		STATUS		PRIMJENA AV-audiovizuelne tehnike za djecu			Postupak u toku	
	ODT	VDT	Žrtva	Svjedok	Da žrtve	Da svjedok	Ne	Žrtva	Svjedok
Cetinje	8		5	3			7	1	
Kolašin	2		1	1			2		
Podgorica	15	5	15	5	5*	1	13	1	
Rožaje	10		2	8			10		
UKUPNO	35	5	23	17	5*	1	32	2	

*Ovom broju treba dodati i 1 dijete-žrtva, koje je procijenjeno podobnim za davanje svjedočkog iskaza putem audiovizuelna tehnike primjerene potrebama djeteta u 2017., a saslušano u 2018. godini, pred VDT Podgorica

Stručna služba je u 2018. preporučila saslušanje putem audiovizuelne tehnike primjerene potrebama djeteta za 21 dijete-žrtvu, a na navedeni način je saslušano 5 djece-žrtve.

Stručna služba je u 2018. godini preporučila saslušanje putem audiovizuelne tehnike primjerene potrebama djeteta za 12 djece-svjedoka, a na navedni način je saslušano 1 dijete.

Putem audiovizuelne tehnike primjerene potrebama djeteta i uz pomoć Stručne službe u 2018. godini je saslušano je 6 djece (5 žrtvi i 1 svjedok), od kojih je jedno (1žrtva) ponovo saslušana na sudu, putem audiovizuelne tehnike primjerene potrebama djeteta. Putem audiovizuelne tehnike primjerene potrebama djeteta saslušano je i 1 dijete-žrtva koje je bilo evidentirano i procijenjeno u 2017. godini. Na taj način u 2018. godini, putem audiovizuelne tehnike primjerene potrebama djeteta i uz pomoć Stručne službe, saslušano je ukupno 6 djece-žrtve i 1 dijete-svjedok.

TABELA 14: Prikaz djece za koju je zatražen nalaz Stručne službe, koja nisu saslušana putem AV tehnike za djecu

OPŠTINA	ORGAN		STATUS		Nisi saslušani radi zaštite		Primjena AV tehnike za odrasle		Direktno saslušani	
	ODT	VDT	Žrtva	Svjedok	Žrtva	Svjedok	Žrtva	Svjedok	Žrtva	Svjedok
Cetinje	8		5	3		2	4	1		
Kolašin	2		1	1			1	1		
Podgorica	15	5	15	5	1	3	2	1	6	
Rožaje	10	0	2	8					2	8
UKUPNO	35	5	23	17	1	5	7	3	8	8

Nalazom Stručne službe je preporučeno da se ne sasluša 6 djece (od ukupno 40), što je državni tužilac prihvatio i to: 1 dijete-svjedok krivičnog djela nedozvoljene polne radnje iz člana 208 KZCG; 1 dijete-žrtva krivičnog djela nasilje u porodici ili porodičnoj zajednici iz člana 220 KZCG; 1 dijete-svjedok krivičnog djela nasilje u porodici ili porodičnoj zajednici iz člana 220 KZCG; 2 djece-svjedoci krivičnog djela teško djelo protiv opšte sigurnosti iz člana 338; 1 dijete-svjedok krivičnog djela zlostavljanje iz čl. 166a. Sva djeca-svjedoci su u bliskom odnosu sa žrtvom ili sa učiniocem krivičnog djela. Raspon uzrasta 6 djece u vrijeme izvršenja krivičnog djela je bio od 6 do 12 godina.

Direktno od strane državnog tužioca za maloljetnike je saslušano 8 djece-žrtve, od kojih je 3 saslušano uz pomoć Stručne službe. Takođe, 8 djece-svjedoka su saslušani direktno od strane državnog tužioca za maloljetnike i uz pomoć Stručne službe.

Putem audiovizuelne tehnike za odrasle i uz pomoć Stručne službe je saslušano 7 djece-žrtve i 3 djeteta-svjedoka.

U nedostatku tehnike za audiovizuelno saslušanje primjene potrebama djece, u ODT Cetinje 4 djece-žrtve i 1 dijete-svjedok je saslušano putem audiovizuelne tehnike za odrasle i uz pomoć Stručne službe.

U nedostatku opreme za audiovizuelno saslušanje primjerene potrebama djece u ODT Kolašin 1 dijete-žrtva i 1 dijete-svjedok je saslušano putem audiovizuelne tehnike za odrasle i uz pomoć Stručne službe.

Zbog kvara tehnike za audiovizuelno saslušanje primjereno potrebama djece u ODT Podgorica, 1 dijete-žrtva i 1 dijete-svjedok krivičnog djela je saslušano putem audiovizuelne tehnike za odrasle i uz pomoć Stručne službe.

U nedostatku tehnike za audiovizuelno saslušanje primjene potrebama djece u ODT Rožaje 2 djece-žrtve i 8 djece-svjedoka je saslušano direktno od strane državnog tužioca za maloljetnike i uz pomoć Stručne službe.

TABELA 15: Prikaz djece za koju je zatražen nalaz Stručne službe i koja su saslušana putem AV tehnike za djecu, uz pomoć Stručne službe, po vrsti krivičnog djela i nadležnom državnom tužilaštvu

R.br.	Vrsta krivičnog djela-KD	Član Krivičnog zakonika	Primjena AV tehnike za djecu u ODT/VDT	Broj djece-žrtve	Broj djece-svjedoka	Broj djevojčica	Broj dječaka
1.	Nedozvoljene polne radnje	208	ODT Podgorica	1		1	
2.	Teška tjelesna povreda iz člana	151	ODT Podgorica	1	1		2
3.	Zlostavljanje	166a	ODT Podgorica	2			2
4.	Nedefinisano KD - sumnja na seksualno nasilje		ODT Podgorica	1		1	
UKUPNO				5	1	2	4

Putem audiovizuelne tehnike primjerene potrebama djeteta i uz pomoć Stručne službe u 2018. godini je saslušano je 6 djece (5 žrtvi i 1 svjedok), od kojih je jedna (1) ponovo saslušana na

sudu, putem audiovizuelne tehnike primjerene potrebama djece. Svi učinioci/osumnjičeni su punoljetni i u većini muškog pola.

Saslušano je i 1 dijete žrtva koje je evidentirano u 2017. godini, za krivično djelo produženo krivično djelo obluba s djetetom, čl. 206. Učinilac ovog krivičnog djela je maloljetno lice, muškog pola.

Na taj način je u 2018. godini saslušano ukupno 7 djece i to 6 djece-žrtve i 1 dijete-svjedok.

Stručna služba se u praksi zalaže da se saslušanje djece-žrtve/svjedoka pred državnim tužiocem o okolnostima prijavljenog krivičnog djela (dijete žrtva i dijete svjedok) obavi na zaštićujući način. Preporučuje se saslušanje djece putem audiovizuelne tehnike primjerene potrebama djece, kako bi se djeca zaštitila od ponavljanja iskaza i s tim u vezi moguće ponovne viktimizacije i traumatizacije, uz prethodnu pripremu djece i pomoć Stručne službe, kako bi razgovor bio stručno prilagođen sposobnostima i potrebama djece i postupku koji se vodi, olakšao davanje iskaza, kao i uz prisustvo zakonskog zastupnika (sa kojim dijete ima uspostavljen odnos povjerenja i bez kolizije interesa) i centra za socijalni rad (kod kolizije interesa i/ili radi preduzimanja mjera iz svoje nadležnosti i sačinjavanja plana zaštite djeteta).

Takođe, Stručna služba se zalaže, obzirom da državni tužlac rukovodi izviđajem, za razmatranje pitanja o saslušanju djeteta pred centrom bezbjednosti jer se dijete saslušano pred policijskim inspektorom u pravilu ponovo saslušava u tužilaštvu, nerijetko se ponovo saslušava i prilikom različitih ljekarskih pregleda, u centru za socijalni rad, na sudu. Cjelishodnije bi bilo pred centrom bezbjednosti saslušati odraslu osobu koja prijavljuje krivično djelo na štetu djeteta, osobe kojima se dijete povjerilo i djetetove roditelje, a zatim u tužilaštvu snimiti djetetov iskaz, primjenom audiovizuelne tehnike, na način koji uvažava djetetove sposobnosti i potrebe, za šta su potrebne dvije fizički odvojene i komunikacijski povezane prostorije. Na taj način bi se obezbijedilo da dijete svjedoči samo jednom, putem audiovizuelne tehnike primjene djetetovim potrebama.

Položaj djeteta u krivičnom postupku je složen, kako zbog djetetovih razvojnih sposobnosti i vrste krivičnog djela učinjenog na njegovu štetu, tako i zbog djetetovog odnosa sa izvršiocem krivičnog djela i podnosiocem krivične prijave i zbog toga Stručna služba preporučuje i blagovremeno određivanje punomoćnika djetetu žrtvi.

TABELA 16: Prikaz zahtjeva za učešće Stručne službe prema vrsti krivičnog djela i polu osumnjičenih lica/učinioca krivičnih djela na štetu djeteta žrtve, koja su u srodstvu sa djetetom žrtvom

Rb. Br.	Vrsta krivičnog djela	Član zakona	MUŠKI	ŽENSKI	otac	majka	Dalji srodnik
1.	Teško ubistvo	144		1		1	
2.	Nedozvoljene polne radnje	208	3		1		2
3.	Nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici	220		1		1	
4.	Trgovina ljudima	444	3		3		
Ukupno			6	2	4	2	2

Od 23 osumnjičena/učinioca krivičnih djela na štetu djeteta njih 8 je u odnosu srodstva sa djetetom-žrtvom, i to: otac (4), majka (2), drugi srodnik (2). Uzrast djece u vrijeme izvršenja krivičnog djela na njihovu štetu je od 6 do 17 godina. Učinioci krivičnih djela su punoljetni, osim jedno maloljetno lice muškog pola (dalji srodnik).

Podnosilac krivične prijave je u: 2 slučaja majka (1 majka ne živi sa djetetom), 1 slučaju otac (koji ne živi sa djetetom); 4 slučaja dijete žrtva; 1 slučaju po službenoj dužnosti (zdravstvena ustanova).

TABELA 17: Prikaz zahtjeva za učešće Stručne službe prema vrsti krivičnog djela i polu osumnjičenih lica/učinioca krivičnog djela na štetu djeteta žrtve, koja nisu u srodstvu sa djetetom žrtvom

R. Br.	Vrsta krivičnog djela	Član zakona	MUŠKI	ŽENSKI	POZNAT				Zloupotreba položaja			NEPOZNAT
					UKUPNO	Komšija	Partner roditelja	Poznanik	UKUPNO	Nastavnik	Školski drug	
1.	Teška tjelesna povreda	151	2		2	1		1				
2.	Laka tjelesna povreda	152	1		1				1		1	
3.	Zlostavljanje	166a	2	1	2	1			1	1		1
4.	Silovanje	204	1		1		1					
5.	Nedozvoljene polne radnje	208	1									1
6.	Izazivanje opšte opasnosti	327		1	1	1						
7.	Teška djela protiv opšte sigurnosti	338		1	1	1						
8.	Ugrožavanje javnog saobraćaja	339	1									1
9.	Nasilničko ponašanje	399	2		2	2						
10.	Nedefinisano KD - seksualno nasilje	ND SN	2		2	1		1				
UKUPNO			12	3	12	7	1	2	2	1	1	3

U 24 predmeta, kao osumnjičeni/učinioci krivičnih djela na štetu djeteta, njih 15 nije u odnosu srodstva sa djetetom-žrtvom, češće se radi o licima koja su poznata djetetu (12), nego o nepoznatim licima (3), a učinioci krivičnog djela su u većini muškog pola (12) i u većini slučajeva su punoljetna lica (13).

Krivičnu prijavu je najčešće podnio jedan od roditelja djeteta, češće majke (5), zatim očevi (4) ili oba roditelja (4) ili po službenoj dužnosti (2, i to: 1 zdravstvena ustanova i 1 nevladina organizacija)

TABELA 18: Prikaz zahtjeva za učešće Stručne službe prema vrsti krivičnog djela i polu osumnjičenih lica/učinioca krivičnih djela na štetu djeteta, koja su u srodstvu sa djetetom svjedokom

Rb. Br.	Vrsta krivičnog djela	Član zakona	MUŠKI	ŽENSKI	otac	majka
1.	Teška tjelesna povreda	151	1		1	
2.	Nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici	220		1		1
3.	Teška djela protiv opšte sigurnosti	338		2		2
UKUPNO			1	3	1	3

U 24 predmeta, kao djeca-svjedoci se pojavljuje njih 4 koji su u odnosu srodstva sa učiniocem krivičnog djela na štetu djeteta. Češće se radi o majci (3), nego o ocu (1) učiniocu krivičnog djela.

TABELA 19: Prikaz zahtjeva za učešće Stručne službe prema vrsti krivičnog djela i polu osumnjičenih lica/učinioca krivičnog djela na štetu djeteta, koja nisu u srodstvu sa djetetom svjedokom

R. Br.	Vrsta krivičnog djela	Član zakona	MUŠKI	ŽENSKI	POZNAT			Zloupotreba položaja		NEPOZNAT
					UKUPNO	Komšija	poznanik	UKUPNO	Nastavnik	
1.	Teška tjelesna povreda	151	1		1		1			
2.	Zlostavljanje	166a	2		2	1		1	1	
3.	Nedozvoljene polne radnje	208	2							2
4.	Krađa	239	3		3		3			
5.	Teška krađa	240	4		4		4			
6.	Nedefinisano KD	ND	3		3		3			
UKUPNO			15*		13	1	11	1	1	2

*U jednom predmetu kao učinioc/osumnjičeni se pojavljuju dva maloljetna lica muškog pola, poznanici djeteta.

Kod djece svjedoka se pojavljuje 13 učinioca/osumnjičenih lica koji nisu u odnosu srodstva sa djetetom. Češće se radi o poznatom (11), nego o nepoznatom licu učiniocu krivičnog djela (2).

Takođe, više je punoljetnih učinioca (u jednom predmetu su učinioci/osumnjičeni grupa punoljetnih lica), a kao učinioci/osumnjičeni se pojavljuju 3 maloljetna lica.

TABELA 20: Prikaz zahtjeva za učešće Stručne službe prema podnosiocu prijave da je na štetu djeteta izvršeno krivično djelo

DRŽAVNO TUŽILAŠTVO	RODITELJI	MAJKA	OTAC	PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI	OŠTEĆENI MALOLJETNI	UKUPNO
Cetinje	2	2		1		5
Herceg Novi						
Kolašin			1			1
Podgorica	2	4	3	2	4	15
Rožaje		1	1			2
UKUPNO	4	7	5	3	4	23

Kao podnosilac krivične prijave pojavljuje se: majka (7), otac (5), roditelji (4), oštećeno maloljetno lice (4), po službenoj dužnosti (3).

Stručna služba je u 2018. godini za 14 djece-žrtve/svjedoci preporučila i postavljanje punomoćnika (radi zaštite ličnosti djeteta i pravičnosti), shodno članu 95 Zakona o postupanju prema maloljetnicima.

DOSTAVLJANJE NALAZA I MIŠLJENJA CENTRIMA ZA SOCIJALNI RAD

Za sedmero djece, uz saglasnost nadležnog državnog tužioca, nalaz Stručne službe je dostavljen i centru za socijalni rad, radi preduzimanja mjera iz njihove nadležnosti i to:

Za 2 djece (jedno dijete je žrtva, jedno svjedok), u vezi krivičnog djela nasilje u porodici ili porodičnoj zajednici, čl. 220 KZCG, zbog dugotrajnih partnerskih konflikata i brojnih sudskih postupaka, Stručna služba je preporučila dostavljanje nalaza i mišljenja Stručne službe nadležnom centru za socijalni rad, u cilju zaštite djece od daljeg uvlačenja u konflikt lojalnosti i od emocionalnog povrjeđivanja, odnosno u cilju djelotvornijeg razrješavanja djetetovih problema.

Za 1 dijete-žrtva, u vezi krivičnog djela nedozvoljene polne radnje, član 208 KZCG, kako u cilju pružanja sveobuhvatne podrške i pomoći djetetu-žrtvi, koje je za vrijeme saslušanja pokazalo višestruke simptome traumatizacije i čija su prava ugrožena u porodici, tako u cilju vršenja nadzora nad vršenjem roditeljskog prava nad djetetom-žrtvom i svom djecom iz porodice

Za 1 dijete-žrtva, u vezi krivičnog djela nedozvoljene polne radnje, član 208 KZCG, zbog višestrukih problema porodice i s tim u vezi ugroženosti prava i dobrobiti djeteta žrtve i druge djece iz porodice, o čemu je Stručna služba obavijestila nadležni centar za socijalni rad, shodno nadležnostima navedene ustanove

Za 2 djece-svjedoka, u vezi krivičnog djela nedozvoljene polne radnje, član 208, za jedno dijete su uočene su razvojne teškoće vezane za višestruke porodične probleme, za drugo dijete

višestruki problemi u porodici, sve u vezi ugroženosti prava djeteta, o čemu je Stručna služba obavijestila nadležni centar za socijalni rad radi, shodno nadležnostima navedene ustanove

Za 1 dijete-žrtva, u vezi krivičnog djela teško ubistvo u pokušaju iz člana 144 KZCG, zbog toga što je dijete žrtva teškog krivičnog djela, na uzrastu kada je djetetu razvojno teško obraditi traumu, posebno ukoliko je trauma izazvana od strane osobe sa kojom je dijete u bliskom odnosu, Stručna služba je inicirala da se o nalazu Stručne službe obavijesti nadležni centar za socijalni rad i zdravstvena ustanova koja pruža psihološku pomoć djetetu, radi njihovog daljeg postupanja i pružanja sveobuhvatne podrške djetetu u prevazilaženju posljedica krivičnog djela i postizanja optimalnog razvoja

Stručna služba u takvim predmetima uvijek inicira i prihvata razmjenu nalaza i mišljenja sa institucijama koje postupaju u zaštiti prava djeteta, uz isticanje primarnog cilja – najoptimalnija, sveobuhvatna zaštita djeteta.

OPŠTI STRUČNI I ADMINISTRATIVNI POSLOVI

PRIKUPLJANJE PODATAKA I IZRADA GODIŠNJE EVIDENCIJE O ALTERNATIVNIM MJERAMA

U 2018. godini izrečene su 94 alternativne mjere, detaljan prikaz slijedi u dijelu Izvještaja o radu Stručne službe naslovljenom „Izvještaj o primjeni alternativnih mjera izrečenih maloljetnim učiniocima krivičnih djela u 2018. godini“ (str. 33).

Stručna služba evidentira maloljetnike kojima su izrečene alternativne mjere na način da državni tužioci za maloljetnike i centri bezbjednosti Stručnoj službi dostavljaju kopije izrečenih odluka. U cilju uspostavljanja i razvoja dobre saradnje u postupcima koji se vode prema maloljetnicima, obrade i/ili praćenja maloljetnika za potrebe krivičnog postupka, kao i zbog ažurnog vođenja propisane evidencije o izrečenim alternativnim mjerama, zajedničkog afirmisanja alternativnih mjera (opomena i devet vrsta vaspitnih naloga) i praćenja kriminaliteta maloljetnika, Stručna služba se periodično obraća tužilaštvima. Zbog obrade i/ili praćenja maloljetnika za potrebe krivičnog postupka, propisane evidencije o izrečenim alternativnim mjerama, zajedničkog afirmisanja alternativnih mjera (opomena i poravnanje za krivična djela koja se gone po privatnoj tužbi, ZOPPMUKP, član 10 i 68) i praćenja kriminaliteta maloljetnika, Stručna služba se obraća i Ministarstvu unutrašnjih poslova, Upravi policije, centrima i odjeljenjima bezbjednosti.

Evidentirajući i analizirajući podatke prikupljene iz dostavljenih odluka (Stručnoj službi se ne dostavljaju cjelokupni spisi) uočeno je da često nedostaju podaci: JMBG maloljetnika, nadimak, podaci o školi (naziv škole, obrazovni smjer) i razredu te da li je maloljetnik redovni ili vanredni učenik, ime i prezime drugog roditelja, rođeno prezime majke. Takođe, posebno kod analize izvršenja krivičnih djela sa elementima nasilja važan je opis krivičnog djela iz kojeg se vidi da li se radi o vršnjačkom nasilju, primjeni nedozvoljenih sredstava i dr. Navedeni podaci bi pružili korisne informacije u cilju praćenja kriminaliteta maloljetnika, povezivanja sa lokalnom zajednicom, odnosno iniciranja i sprovođenja zajedničkih preventivnih i drugih mjera zaštite u zajednici u kojoj maloljetnik živi i školuje se.

Shodno članu 101 ZOPPMUKP i Pravilniku o evidenciji o izrečenim alternativnim mjerama (Službeni list Crne Gore br. 42/2012) državna tužilaštva i centri bezbjednosti su dužni da dostavljaju Stručnoj službi odluke o izrečenim alternativnim mjerama prema maloljetnicima, sa sljedećim podacima:

- lično ime (nadimak) maloljetnika i njegova oba roditelja
- datum i mjesto rođenja maloljetnika

- JMBG maloljetnika
- zanimanje maloljetnika (uključujući i podatke o školovanju; naziv škole, obrazovni smjer, razred)
- prebivalište
- zakonski okvir krivičnog djela, član zakona, datum izvršenja krivičnog djela
- o alternativnoj mjeri: broj i datum donošenja odluke o alternativnoj mjeri (upućivanje), kao i o vrsti, trajanju, primjeni, zamjeni, ukidanju alternativne mjere, odbacivanju krivične prijave (dostava svih odluka: rješenje o upućivanju; rješenje o primjeni; rješenje o zamjeni; rješenje o ukidanju; rješenje o odbačaju krivične prijave).

Uočava se, kada je, u postupku posredovanja, prilikom poravnanja maloljetnika sa oštećenim licem sačinjen sporazum o nadoknadi štete davanjem novčanog iznosa, ponekad nedostaje, a potrebno je dostaviti Stručnoj službi i rješenje o upućivanju na posredovanje i rješenje o primjeni vaspitnog naloga, odnosno povratnu informaciju o roku izvršenja obaveze te da li je obaveza u potpunosti izvršena (npr. dogovoreno obeštećenje putem davanja novčanog iznosa koji će se isplatiti u ratama) ili kada se radi o drugoj vrsti poravnanja (radno i drugo angažovanje maloljetnika) koje zahtijeva praćenje izvršenja. Navedeno takođe predstavlja sadržaj propisane evidencije o alternativnim mjerama.

S tim u vezi uočava se nedostatak podzakonskog akta koji prati primjenu vaspitnih naloga, odnosno neujednačenost u postupanju. Kod primjene vaspitnog naloga – poravnanje sa oštećenim, članom 105 stav 1 ZOPPMUKP, propisano da državni državni tužilac za maloljetnike donosi rješenje o upućivanju maloljetnika na postupak posredovanja; po prijemu postignutog sporazuma, državni državni tužilac za maloljetnike donosi rješenje o primjeni vaspitnog naloga, član 106 stav 3. Tako bi se rješenjem o primjeni vaspitnog naloga propisalo šta maloljetnik treba da uradi ili povrdilo da je maloljetnik već izvršio dogovorenu obavezu (član 106 stav 4) – izvinio se oštećenom licu, i to u toku samog postupka posredovanja, što je i najčešći predmet i način poravnanja i praksa postupanja. Članom 106 stav 6, propisuje se da državni tužilac sprovodi postupak izvinjenja maloljetnika, kada je izvinjenje predmet poravanja postignut u postupku posredovanja, iz čega proizilazi da su se maloljetnik i oštećeni sporazmijeli da će se njihov spor riješiti izvinjenjem pred državnim tužiocem. Praksa ukazuje da se maloljetnik izvinio oštećenom licu za vrijeme samog postupka posredovanja i da je to opšteprihvaćeno od strane državnog tužioca za maloljetnike kao uspješno izvršena obaveza maloljetnika, nakon čega se donosi rješenje o odbačaju krivične prijave. Uočava se da nedostaje odluka/rješenje državnog tužioca o postignutom poravnanju, a otuda i teškoće u primjeni i praćenju sprovođenja dogovorene obaveze maloljetnika, posebno kada obaveza maloljetnika nije da se izvini, nego da svojim trudom, radom, novčanim (npr. iznos, način uplate novčane nadoknade, u ratama, pribavljanje žiro računa, dostavljanje dokaza o uplati) ili nenovčanim obeštećenjem (npr. farbanje ograde; sadnja polomljenog cvijeća; obavljanje pomoćnih poslova u organizaciji u kojoj je pričinjena šteta) nadoknadi učinjenu štetu, pogotovo kada je dogovoren vremenski rok (npr. u toku dana, mjeseca, više mjeseci). Dešava se da državni tužilac, po prijemu pisanog sporazuma postignutog u postupku posredovanja, čeka na povratnu informaciju o ispunjavanju dogovorene obaveze, maloljetnik i oštećeno lice imaju samo odluku o upućivanju u postupak posredovanja, ne dobijaju odluku o primjeni vaspitnog naloga i ne znaju kako da sprovedu dogovor postignut pred posrednikom. U nekim slučajevima državni tužilac sporazum o poravnanju dostavlja Stručnoj službi ili Stručna služba inicira provjeru nakon dostavljene odluke u upućivanju maloljetnika na postupak poravnanja, što opet zavisi od ažurne dostave odluka, a centar za socijalni rad, kojemu je propisano da prati primjenu vaspitnog naloga, u saradnji sa posrednikom, ostaje uskraćen za svaku informaciju.

Takođe, uslijed nedostavljanja Stručnoj službi kompletnih spisa predmeta maloljetnika ili kopija spisa, dešava se da Stručna služba nema informaciju o izrečenom vaspitnom nalogu i potrebi praćenja izvršenja vaspitnog naloga i/ili da nedostaju dokumenta na osnovu kojih se unose podaci u propisanu evidenciju. Uslijed nedostavljanja ili neblagovremenog dostavljanja kompletne dokumentacije dolazi do nepotpune evidencije maloljetnika kojima su izrečene alternativne mjere, a ponekad se, u usmenoj komunikaciji, dese i greške u prenošenju informacija. Neuočavanje navedenog donosi rizik pogrešnog evidentiranja i predstavljanja alternativnih mjera generalno, a na pojedinačnom nivou davanje netačnih podataka o konkretnom maloljetniku i s tim u vezi izricanje neadekvanih mjera, kako vaspitnih, tako i porodično-pravnih, socijalnih.

Tokom 2018. godine, Stručna služba je nastavila sa vođenjem dokumentacije, pisane i elektronske evidencije, na osnovu koje je uredila i pripremila za štampanje godišnju publikaciju o izrečenim alternativnim mjerama, u obliku propisane ukoričene knjige sa formiranim evidencijskim listom sa podacima za svakog maloljetnika, kao i dodatak - tabelarni prikaz statističkih podataka o primjeni alternativnih mjera – opomene i vaspitni nalozi u 2018. godini. Navedeni poslovi se i dalje obavljaju korišćenjem sopstvenih resursa, a u nedostatku standardizovane baze podataka o maloljetnicima koja je nužna (ne postoji mehanizam za sveobuhvatno prikupljanje takvih podataka u državnim tužilaštvima).

SKLAPANJE SPORAZUMA I OBEZBJEĐIVANJE USLOVA ZA SPROVOĐENJE VASPITNIH NALOGA

U 2018. godini, shodno sporazumima sklopljenim u prethodnom periodu, vaspitni nalog-obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada i vaspitni nalog-uključivanje u određene sportske aktivnosti mogu se izvršavati u 132 organizacije u Crnoj Gori.

U cilju obezbjeđivanja uslova za kvalitetnije sprovođenje 3 vrste vaspitnih naloga, i dalje su u primjeni obrasci koje je, u toku 2015. godine, Stručna služba kreirala i to:

- obrazac - dnevnik rada maloljetnika, u okviru vaspitnog naloga - obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada i vaspitnog naloga - uključivanje u određene sportske aktivnosti
- obrazac – izvještaj o praćenju izvršenja vaspitnog naloga u ustanovi/organizaciji, u kojoj se izvršava vaspitni nalog - obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada i vaspitnog naloga - uključivanje u određene sportske aktivnosti
- inicijalni obrazac - plan i program izvršenja vaspitnog naloga – obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada i vaspitnog naloga - uključivanje u određene sportske aktivnosti, koji predstavlja podršku centrima za socijalni rad
- inicijalni obrazac - plan i program izvršenja vaspitnog naloga – redovno pohađanje škole, koji predstavlja podršku centrima za socijalni rad

U 2017. godini Stručna služba je kreirala obrasce za kvalitetniju primjenu još 3 vrste vaspitnih naloga i to:

- obrazac - plan i program izvršenja vaspitnog naloga – uzdržavanje od posjećivanja određenog mjesta ili kontakta sa određenim licima
- obrazac - plan i program izvršenja vaspitnog naloga – poravnanje sa oštećenim
- obrazac - plan i program izvršenja vaspitnog naloga – uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji

U 2018. godini Stručna služba je kreirala obrazac za kvalitetniju primjenu još jednog vaspitnog naloga, i to:

- obrazac - plan i program izvršenja vaspitnog naloga – podvrgavanje odgovarajućem ispitivanju i odvikavanju od zavisnosti izazvane upotrebom alkohola i droge

Kroz primjenu vaspitnih naloga, potvrđeno je da kreirani obrasci omogućavaju odgovorno i jednostavno vođenje pisane dokumentacije, kao i transparentnost i blagovremeni uvid u sve aktivnosti, svim učesnicima u primjeni vaspitnih naloga. Obrasci su se pokazali posebno značajnim u situaciji bilo kakve poteškoće/problema jer je poteškoća/problem riješen odmah, prema planiranim koracima, čime se jača otvorena i jasna međusobna komunikacija i povezuju svi učesnici u primjeni vaspitnog naloga.

Obrasci su dostupni na internet stranici Vrhovnog državnog tužilaštva, odjeljak Stručna služba.

OSIGURANJE MALOLJETNIKA OD POVREDA ZA VRIJEME PRIMJENE VASPITNOG NALOGA

Zakonom o Izmjenama i dopunama ZOPPMUKP je propisano da Stručna služba osigurava maloljetnika od povreda u toku primjene vaspitnog naloga - uključivanje u sportske aktivnosti (član 20) i od profesionalnih oboljenja i povreda na radu za vrijeme primjene vaspitnog naloga - obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada (član 21).

Osiguranje maloljetnika od povreda za vrijeme primjene navedena dva vaspitnog naloga je rezultat nastojanja Stručne službe (od 2013.) da se dogovori rješenje problema i jasna procedura osiguranja maloljetnika za vrijeme izvršenja vaspitnog naloga, kao preduslov za sklapanje sporazuma sa institucijama i organizacijama i to kako zbog zaštite maloljetnika u krivičnom postupku i na radu/sportskim aktivnostima, tako i zbog međusobnog povjerenja svih učesnika u sprovođenju vaspitnog naloga. Problem je riješen nakon što je uvažena navedena inicijativa Stručne službe u procesu donošenja Zakona o izmjenama i dopunama ZOPPMUKP.

Tokom sprovođenja vaspitnog naloga nije moguće da dođe do profesionalnog oboljenja, obzirom da se vaspitni vaspitnog nalog - obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada izvrši u trajanju oko dva mjeseca (maksimalnih 60 sati radnog angažovanja) pa je Stručna služba obezbijedila osiguranje od povreda na radu. Na taj način, u 2018. godini obezbijeđeno je osiguranje za 9 maloljetnika.

DOSTAVA IZVJEŠTAJA O PRIMJENI ALTERNATIVNIH MJERA I DRUGIM PITANJIMA IZ DOMENA RADA STRUČNE SLUŽBE, ZA POTREBE VRHOVNOG DRŽAVNOG TUŽILAŠTVA

Dana 13.04.2018. godine Stručna služba je inicirala planiranje prostorija za rad u Stručnoj službi i prostorija za audiovizuelno saslušanje primjereno potrebama djeteta, kao i čekaonice za djecu u okviru projekta nove zgrade državnog tužilaštva

Dana 14.08.2018. godine Stručna služba je prikupila i obradila podatke o angažovanju branioca/punomoćnika po službenoj dužnosti maloljetnim učiniocima krivičnih djela i maloljetnicima/djeci na čiju su štetu učinjena krivična djela u krivičnom postupku, a na zahtjev UNICEF-a

Dana 03.09.2018. godine Stručna služba je prikupila i obradila podatke za potrebe Globalne studije o djeci lišenoj slobode, na zahtjev Ministarstva vanjskih poslova Crne Gore

Dana 02.10.2018. godine Stručna služba je učestvovala u prikupljanju podataka o djeci sa smetnjama u razvoju, na zahtjev UNICEF-a, u procesu izrade Analize intersektorske podrške različitih sistema djeci sa smetnjama u razvoju u Crnoj Gori.

Dana 29.11.2018. godine Stručna služba je prikupila i obradila podatke o maloljetnim učiniocima krivičnih djela i maloljetnicima/djeci na čiju su štetu učinjena krivična djela, a na zahtjev UNICEF-a u cilju redovnog izveštavanja kancelarije UNICEF-a za Crnu Goru o postupanju relevantnih institucija prema djeci u 2017. i 2018. godini.

Dana 30.11.2018. godine Stručna služba je prikupila i obradila podatke zatražene od studentkinje Fakulteta za kriminalistiku i sigurnost (Faculty of criminal justice and security) u Ljubljani, u vezi diplomskog rada na temu seksualnog zlostavljanja djece u Crnoj Gori.

Godišnji izvještaji su dostupni na internet stranici Vrhovnog državnog tužilaštva, odjeljak Stručna služba

PRIMJENA AUDIOVIZUELNE TEHNIKE PRIMJERENE POTREBAMA DJECE

Audiovizuelno snimanje svjedočkog iskaza primjereno potrebama djece se počelo obavljati na inicijativu Stručne službe, počevši od maja 2016. godine (iako je ZOPPMUKP u primjeni od septembra 2012.), u ODT Podgorica, gdje postoje dvije tehnički povezane prostorije za snimanje djece (bez čekaonice za djecu). U 2016. godini obavljeno snimanje razgovora sa djecom putem audiovizuelne tehnike primjerene potrebama djece i uz podršku Stručne službe za: 1 dijete u postupku pred VDT Podgorica, i za 7 djece u postupku pred ODT Podgorica, raspon godina od 7 do 15. U 2017. godini, putem audiovizuelne tehnike primjerene potrebama djeteta i uz pomoć Stručne službe, saslušano je 9 djece-žrtvi, u 3 državna tužilaštva (ODT: Podgorica i Nikšić; VDT Podgorica), raspon uzrasta od 8 do 14 godina.

U 2018. godini obavljeno snimanje razgovora sa djecom putem audiovizuelne tehnike primjerene potrebama djece i uz podršku Stručne službe za: 7 djece uzrasta 9 do 15 godina.

Audiovizuelna tehnika za saslušanje djece primjerena potrebama djeteta se primjenjuje na sljedeći način: dijete razgovara sa predstavnikom Stručne službe u jednoj prostoriji, državni tužilac i ostali uključeni u postupak su u drugoj prostoriji iz koje mogu da čuju i vide dijete i predstavnika Stručne službe, državni tužilac, koji rukovodi saslušanjem i predstavnik Stručne službe su povezani audiokomunikacijskom opremom.

Audiovizuelna tehnika za snimanje iskaza djece je donirana od strane UNICEF-a za potrebe devet tužilaštava 2013. godine u periodu intenzivne podrške UNICEF-a Vladi Crne Gore u reformi maloljetničkog pravosuđa.

Postojeća, donirana, oprema u tužilaštvima iz 2013. godine je bila funkcionalna u tri osnovna državna tužilaštva (Podgorica, Nikšić, Bijelo Polje) u 2017. godini, a 2017. godine nije bilo planiranih ni raspoloživih sredstava za dalje servisiranje opreme.

Takođe, i u 2018. godini Stručna služba je inicirala upotrebu i provjeru audiovizuelne tehnike primjerene potrebama djece u državnim tužilaštvima, posebno u dijelu otklanjanja kvara na opremi u Podgorici, koji je rezultirao saslušanjem dvoje djece putem audiovizuelne tehnike za odrasle, što je ometajuće i za dijete i za krivični postupak. Kvar je otklonjen posredstvom Službe za informaciono komunikacione tehnologije i multimedije Vrhovnog državnog tužilaštva, a na inicijativu Stručne službe razmatrana je mogućnost obezbjeđivanja nove audiovizuelne tehnike primjerene potrebama djeteta.

Dosadašnja iskustva u primjeni audiovizuelne opreme za saslušanje djece ukazuju na potrebu otklanjanja nedostatka mogućnosti za obradu audio signala - tzv. prečišćavanje zvuka (napomena: što je nužna komponenta kod audio snimanja djece koja su traumatizovana pa pričaju tiho, isprekidano, kroz plač; nemaju razvijenu artikulaciju, imaju govorne teškoće i dr. na strani djece, a na strani prostornih uslova su npr. gipsani zidovi; što sve pravi šumove i ometa jasnoću zvuka, kako u trenutku saslušanja, tako i kod preslušavanja audio zapisa i pravljenja

transkripta). Takođe, prostorije za snimanje djece su opredijeljene u opšte poznatim nedostajućim prostornim kapacitetima svih tužilaštava (prostorije za snimanje djece su istovremeno i prostor za rad službenika Stručne službe). Otuda ni u jednom tužilaštvu ne postoje čekaonice za djecu (koje štite djecu od izloženosti pogledima, pitanjima drugih lica; sa sadržajima primjerenim djeci; stručnom podrškom), što sve utiče na bezbjednost djece u krivičnom postupku, davanje svjedočkog iskaza i kvalitet rada prema profesionalnim i međunarodnim standardima.

Stoga je Stručna služba, u martu 2018. godine, inicirala planiranje prostorija za rad u Stručnoj službi i prostorija za audiovizuelno saslušanje primjereno potrebama djeteta, kao i čekaonice za djecu u okviru projekta nove zgrade državnog tužilaštva

DAVANJE MIŠLJENJA O ZAKONSKIM/PODZAKONSKIM AKTIMA KOJI SE ODNOSE NA ZAŠTITU MALOLJETNIKA, ZA POTREBE VRHOVNOG DRŽAVNOG TUŽILAŠTVA

Dana 18.06.2018. godine Stručna služba je prikupila i obradila podataka te sačinila izvještaj o primjeni Strategije za prevenciju i zaštitu djece od nasilja sa akcionim planom 2017-2021, za 2017. godinu i za period od 01.01. do 01.06.2018., u dijelu koji se odnosi na rad Vrhovnog državnog tužilaštva, a na zahtjev Ministarstva pravde Crne Gore.

Dana 24.07.2018. godine Stručna služba je prikupila i obradila podatke za potrebe izvještavanja o mjerama iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije reforme pravosuđa, u dijelu izvještavanja o broju predmeta koje su državni tužioci za maloljetnike uputili na posredovanje u periodu od 01.01. do 30.06.2018., a na zahtjev Ministarstva pravde Crne Gore

Dana 16.11.2018. godine Stručna služba je prikupila i obradila podataka te sačinila izvještaj o primjeni Strategije za prevenciju i zaštitu djece od nasilja sa akcionim planom 2017-2021, za period od 01.06. do 01.11.2018., u dijelu koji se odnosi na rad Vrhovnog državnog tužilaštva, a na zahtjev Ministarstva pravde Crne Gore.

SARADNJA SA USTANOVAMA I ORGANIZACIJAMA

U aktuelnim postupcima prema maloljetnicima, Stručna služba je sarađivala sa centrima za socijalni rad u:

- Cetinju
- Herceg-Novom
- Kolašinu (područno odjeljenje Centra za socijalni rad Mojkovac)
- Podgorici
- Golubovci (područno odjeljenje Centra za socijalni rad Podgorica)
- Tuzi (područno odjeljenje Centra za socijalni rad Podgorica)
- Rožajama

Stručna služba je sarađivala i/ili posjetila škole u kojima su maloljetnici izvršili krivično djelo i prema kojima je u toku pripremni postupak:

- JU Srednja elektrotehnička škola "Vaso Aligrudić", Podgorica
- JU Srednja stručna škola "Ivan Uskoković", Podgorica

Za vrijeme primjene vaspitnih naloga – obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada; uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji, Stručna služba je kontaktirala/izvršila obilazak sljedećih ustanova i organizacija:

- Centar za socijalni rad Podgorica, Porodično savjetovalište
- Crveni krst Crne Gore
- Crveni krst Crne Gore, Distributivni centar Podgorica, Cijevna
- Crveni krst Glavnog grada Podgorica
- JZU Dom zdravlja Podgorica, Centar za mentalno zdravlje
- JZU Dom zdravlja Herceg Novi, savjetovalište za mlade
- Košarkaški klub „Junior”, Podgorica
- NVO Centar za građansko obrazovanje, Podgorica
- NVO Djeca Crne Gore, Tuzi
- NVO Juventas, Podgorica
- NVO Romski Savjet, Podgorica

Takođe, Centar za posredovanje Crne Gore i UNICEF periodično od Stručne službe potražuju podatke o primjeni alternativnih mjera prema maloljetnicima.

SARADANJA SA MEDIJIMA

Dana 06.02.2018. Stručna služba je pripremila odgovor na pitanja Portala RTCG o djeci žrtvama nasilja.

UČEŠĆENA STRUČNIM SKUPOVIMA

Dana 21.01.2018. godine predstavnica Stručne službe je učestvovala na skupu posvećenom prezentaciji Analize nacionalnog plana akcije za djecu za period 2013-2017, u organizaciji Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu, Ministarstva rada i socijalnog staranja i UNICEF-a. Nacionalni plan akcije za djecu 2013–2017. godine (NPAD) strateški je dokument Vlade Crne Gore u kome je definisana opšta politika zemlje prema djeci za period od 2013. do 2017. godine. Analizu ovog dokumenta je uradio je eksterni konsultant Urban Boljka, sociolog, viši istraživač u Institutu za socijalnu zaštitu Republike Slovenije, koji je vodio i navedeni skup.

Dana 01.02.2018. godine predstavnica Stručne službe, kao jedan od predavača, učestvovala je na seminaru koji je međusektorski obradio temu zaštite djece od seksualnog zlostavljanja, u organizaciji Udruženje pedijatar Crne Gore i Hemofarmd.o.o. Podgorica.

Dana 16.02.2018. godine predstavnica Stručne službe učestvovala je na radionici „Evaluacija sistema za praćenje stanja dječijih prava u Crnoj Gori za period 2014-2017. godine i planirani pristup UNICEF-a ovoj temi za period 2017-2021. godine“, u organizaciji predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori. Radionica je održana u cilju predstavljanja Nacrta Izvještaja o evaluaciji sistema za praćenje stanja dječijih prava u Crnoj Gori za period 2014-2017. godine, a istraživanje i analizu sistema praćenja stanja prava djeteta u Crnoj Gori su uradili eksterni konsultanti.

Od 27.02. do 02.03.2018. godine predstavnica Stručne službe učestvovala je na specijalističkoj obuci za sudije i državne tužioce za maloljetnike (postupanje u predmetima u kojima se maloljetna lica pojavljuju kao učinioci krivičnih djela, kao žrtve i kao svjedoci krivičnih djela), održanoj u organizaciji Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu, u saradnji sa Ambasadom SAD u Podgorici/INL Program stalnog pravnog savjetnika. Obuku su sprovele eksterne predavačice iz Hrvatske (prof. dr. sc. Gordana Buljan Flander i Lana Peto Kujundžić) i Srbije (dr Nevena Vučković Šahović i dr Ivana Stevanović).

Dana 14.03.2018. godine, Dijana Popović-Gavranović, načelnica Stručne službe Vrhovnog državnog tužilaštava i Maja Knežević, državna tužiteljka za maloljetnike u Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici, učestvovala su na sastanku na temu prostorni uslovi u Crnoj Gori za obavljanje razgovora i za saslušanje djece u krivičnim, sudskim i upravnim postupcima. Sastanak je održan u organizaciji predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori i Ministarstva pravde Crne Gore.

Dana 20.03.2018. godine predstavnica Stručne službe učestvovala je na okruglom stolu u organizaciji NVO Juventas, u Podgorici, u hotelu Podgorica, na temu „Standardi u radu sa djecom i mladima koji napuštaju institucionalni smještaj“.

Dana 22.03.2018. godine, Dijana Popović-Gavranović, načelnica Stručne službe i Maja Knežević, državna tužiteljka za maloljetnika u Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici, prisustvovala su konferenciji „Za snažniji glas djeteta u društvu-Mreža zlatnih savjetnika Ombudsmana“, u organizaciji institucije Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

Dana 25.04.2018. godine, predstavnica Stručne službe se sastala sa mr Jakić Sretenom, socijalnim radnikom (saradnik u nastavi na Fakultetu političkih nauka u Podgorici, angažovan u kvalitativnim i kvantitativnim istraživanjima), koji je inicirao susret u vezi pripreme istraživačkog teksta na temu „Socijalni radnici u tužilačkim i sudskim institucijama“, za stručni časopis „Socijalna misao“, Beograd

Dana 27.06.2018. godine Dijana Popović-Gavranović, načelnica Stručne službe i Danka Ivanović Đerić, državna tužiteljka Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici učestvovala su na specijalističkoj obuci za advokate kao predavačice, uz nacionalne predavače iz oblasti pravosuđa i policije, na poziv Advokatske komore Crne Gore.

Dana 15.10.2018. godine predstavnica Stručne službe je učestvovala na obuci za kontinuiranu obuku sudija i državnih tužilaca, Modul „Maloljetničko zakonodavstvo“, u organizaciji Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu, predavači Dragiša Rakočević, sudija Apelacionog suda i Danka Ivanović Đerić, državna tužiteljka u ODT Podgorica

Dana 19.10.2018. godine, Dijana Popović-Gavranović, načelnica Stručne službe Vrhovnog državnog tužilaštava i Maja Knežević, državna tužiteljka za maloljetnike u Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici, učestvovala su na sastanku na temu obezbjeđivanja prostorija primjerenih djeci u prekršajnim, krivičnim, građanskim i upravnim postupcima. Sastanak je održan u organizaciji predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori i Ministarstva pravde Crne Gore.

Dana 30.10.2018. godine Dijana Popović-Gavranović, načelnica Stručne službe Vrhovnog državnog tužilaštava i Maja Knežević, državna tužiteljka za maloljetnike u Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici učestvovala su na sastanku sa u Unicef-ovom konsultantkinjom, Rena Ramaky. Sastanak je održan na inicijativu UNICEF-a, u okviru aktivnosti regionalnog istraživanja koje se sprovodi u 6 odabranih država kojima UNICEF pruža podršku, sa ciljem obezbjeđivanja informacija koji kvalitativni i kvantitativni podaci se prikupljaju o djeci u krivičnom postupku, u koju svrhu.

Dana 01.11.2018. godine, načelnica Stručne službe Dijana Popović-Gavranović izlagala je na skupu Dani državnih tužilaca Crne Gore, na temu Stručnjaci vanpravne struke u postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku, kroz koju su predstavljena i neka etička pitanja kod primjene vaspitnih naloga prema maloljetnicima u krivičnom postupku. Centralna tema radnog dijela skupa je bila tužilačka etika.

Dana 23.11.2018. godine predstavnica Stručne službe sastala se sa Brankom Pavlović, konsultantkinjom UNICEF-a, angažovanom u vezi izrade novog strateškog dokumenta za djecu i unaprijeđenje njihovog položaja u Crnoj Gori. Odlukom Vlade formirana je Radna grupa

kojom koordinira Ministarstvo rada i socijalnog staranja-MRSS, a čine je predstavnici različitih ministarstava, ustanova i organizacija. Radna grupa uz tehničku podršku MRSS, UNICEF-a i konsultantkinje Branke Pavlović, vodi ovaj proces. Stručna služba je konsultovana u dijelu ispitivanja djece žrtava i svjedoka krivičnog djela, procedura po mjeri djeteta.

Dana 28.11.2018. godine predstavnica Stručne službe učestvovala je na panel diskusiji „Djeca i mladi u sukobu sa zakonom“, koju je organizovala NVO Juventas u sklopu regionalnog projekta „Osnaživanje mladih u riziku od socijalne isključenosti“, koji se sprovodi uz podršku Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori.

Dana 05.12.2018.godine, održan je stručni skup povodom početka implementacije projekta Child Protection Hub u Crnoj Gori, organizovan u partnerstvu međunarodne organizacije Terre des hommes i NVO Centar za prava djeteta Crne Gore. Ispred Državnog tužilaštva. U aktivnostima navedenog projekta učestvuju Dijana Popović-Gavranović, načelnica Stručne službe Vrhovnog državnog tužilaštva i Maja Knežević, državna tužiteljka za maloljetnike Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici.

Dana 12.12.2018. godine, predstavnica Stručne službe učestvovala je skupu na kojem je predstavljen Nacrt Analize podrške i multisektorskog odgovora na potrebe djece sa smetnjama u razvoju u Crnoj Gori, u organizaciji UNICEF-a. Saglasno Programskom dokumentu saradnje između UNICEF-a i Vlade Crne Gore za period 2017-2021, UNICEF se obavezao da će podržati napore države u jačanju intersektorske saradnje u oblasti podrške djeci sa smetnjama u razvoju i njihovim porodicama, kao i cjelokupnom odgovoru sistema u obezbjeđivanju ostvarivanja prava djece sa smetnjama u razvoju. Shodno tome, UNICEF je podržao izradu Nacrta Analize podrške i multisektorskog odgovora na potrebe djece sa smetnjama u razvoju u Crnoj Gori, uz angažovanje eksternih i jedne nacionalne konsultantkinje.

Dana 21.12.2018. godien predstavnica Stručne službe sastala se sa gđom Milenom Karišik, konsultantkinjom UNICEF-a. Stručna služba je konsultovana u vezi informacija o podacima koji se u Stručnoj službi i državnim tužilaštvima prikupljaju o djeci/maloljetnicima, za potrebe analize postojećih izvora administrativnih podataka o nasilju nad djecom, a shodno potpisanom sporazumu između UNICEF-a i Vlade Crne Gore za period od 2017-2018., aktivnost „Podrška sektorima zdravstva, prosvjete, socijalne zaštite, policije i pravosuđa u razvoju zajedničkih indikatora o nesilju nad djecom“

PREDSTAVLJANJE STRUČNE SLUŽBE NA VEB SAJT-U VRHOVNOG DRŽAVNOG TUŽILAŠTVA

Stručna služba kontinuirano priprema i dostavlja informacije o radu i aktivnostima u kojima učestvuje i u kojima je povezana sa zajednicom i relevantnim projektima, za objavljivanje na internet stranici Stručne službe.

IZVJEŠTAJ O PRIMJENI ALTERNATIVNIH MJERA IZREČENIH MALOLJETNIM UČINIOCIMA KRIVIČNIH DJELA U 2018. GODINI

Izvještaj je sačinjen prema evidenciji koju vodi Stručna služba Vrhovnog državnog tužilaštva Crne Gore, na osnovu dokumentacije koje su dostavila osnovna državna tužilaštva-ODT i Uprava policije, centri/odjeljenja bezbjednosti-CB/OB, shodno članu 101 Zakona o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku (Službeni list Crne Gore, br. 64/2011, primjena od septembra 2012.), Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o postupanju o maloljetnicima u krivičnom postupku (Službeni list Crne Gore, br. 1/18 od 04.01.2018. godine) i Pravilniku o evidenciji o izrečenim alternativnim mjerama (Službeni list Crne Gore, br. 42/2012).

Alternativne mjere su posebne mjere predviđene Zakonom o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku-ZOPPMUKP, koje izriče nadležni državni tužilac za maloljetnike. On može izreći sljedeće alternativne mjere prema maloljetnicima (član 10 i 12):

1. Opomenu
2. Vaspitne naloge:
 - a) Poravnanje sa oštećenim
 - b) Redovno pohađanje škole ili redovno odlaženje na posao
 - c) Uključivanje u određene sportske aktivnosti
 - d) Obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada
 - e) Plaćanje novčanog iznosa u korist humanitarne organizacije, fonda ili javne ustanove
 - f) Podvrgavanje odgovarajućem ispitivanju i odvikavanju od zavisnosti izazvane upotrebom alkohola ili droge
 - g) Uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji
 - h) Pohađanje kurseva za stručno osposobljavanje ili priprema i polaganje ispita
 - i) Uzdržavanje od posjećivanja određenog mjesta ili kontakta sa određenim licima

Takođe, ovlašćeni policijski službenik – policajac za maloljetnike, uz odobrenje državnog tužioca za maloljetnike, prema maloljetnim učiniocima krivičnog djela može izreći sljedeće alternativne mjere:

1. Opomenu (član 10)
2. Poravnanje za krivična djela koja se gone po privatnoj tužbi (član 68 ZOPPMUKP)

U 2018. godini, Stručna služba je evidentirala 92 maloljetna učinioca krivičnih djela, koji su izvršili 94 krivična djela. Prema njima su primijenjene 94 alternativne mjere i to: 39 opomena i 55 vaspitnih naloga.

Alternativne mjere primijenjene su prema 5 djevojčica i 87 dječaka, u 2018. godini.

U toku 2018. godine u recidivu je bilo 7 maloljetnih lica muškog pola, od kojih je 5 izvršilo krivično djelo i u prethodnim godinama, a 2 maloljetnika su izvršila po 2 krivična djela u 2018. godini.

U 2018. godini, od ukupno 13 osnovnih državnih tužilaštava, alternativne mjere – opomena i vaspitni nalozi izrečene su od strane 8 ODT.

Od ukupno 21 centra/odjeljenja bezbjednosti, alternativne mjere – opomena i poravnanje za krivična djela koja se gone po privatnoj tužbi (član 68 ZOPPMUKP), u 2018. godini izrečene su u 9 CB/OB.

Osnovna državna tužilaštva su u 2018. godini izrekla su ukupno 75 alternativnih mjera i to: 31 opomenu i 44 vaspitna naloga.

Od zakonom predviđenih 9 vrsta vaspitnih naloga, osnovna državna tužilaštva su izrekla 3 vrste i to:

- vaspitni nalog – poravnanje sa oštećenim (22);
- vaspitni nalog – obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada (12);
- vaspitni nalog – uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi ili savjetovalištu ili dugoj odgovarajućoj organizaciji (10);

U 2018. godini, pred osnovnim državnim tužilaštvom, nastavili su i uspješno izvršili vaspitni nalog započet u 2017. godini:

- 2 maloljetnika, vaspitni nalog – uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji (ODT Podgorica)
- 1 maloljetnik, vaspitni nalog – poravnanje sa oštećenim (izrečen u 2016., izvršavao se tokom 2017.) je uspješno izvršen u 2018., na način da su roditelji maloljetnika isplatili posljednju novčanu ratu od dogovorenog ukupnog novčanog iznosa od 2.500,00€ (ODT Bar)

Centri/odjeljenja bezbjednosti su u 2018. godini izrekli ukupno 19 alternativnih mjera i to: 8 opomena i 11 poravnanja za krivična djela koja se gone po privatnoj tužbi.

U 2018. godini nastavljena je primjena vaspitnog naloga pred OB, započeta u 2017.:

- 1 maloljetnik nije izvršio vaspitni nalog – poravnanje sa oštećenim, jer se oštećeni nije odazivao pozivima posrednika, a maloljetnik je tokom postupka pokazao odgovarajuću odgovornost i inicijativu da se izvini i ponudi nadoknadu štete (OB Ulcinj).

Slijedi tabelarni prikaz statističkih podataka o primjeni alternativnih mjera – opomene i vaspitni nalozi u 2018. godini.

TABELA 1: Primjena alternativnih mjera prema maloljetnicima, prema nadležnom organ

Rb. Br.	Organ koji je izrekao alternativnu mjeru	Broj maloljetnika	Broj krivičnih djela	Broj alternativnih mjera
1.	Osnovno državno tužilaštvo - ODT	74	75	75
2.	Centar bezbjednosti - CB	19	19	19
UKUPNO		93	94	94

U 2018. godini, u Crnoj Gori, primijenjene su 94 alternativne mjere prema maloljetnim učiniocima krivičnih dela.

U osnovnim državnim tužilaštvima-ODT, u 2018. godini, evidentirana su 74 maloljetna lica, vođeno je 75 krivičnih postupka u kojima je svakom maloljetniku izrečena po jedna alternativna mjera (ukupno 75), a 74 maloljetna lica učinila su ukupno 75 krivičnih djela.

U Centrima/odjeljenjima bezbjednosti-CB/OB evidentirano je 19 maloljetnika prema kojima je primijenjena po jedna alternativna mjera, za učinjenih 19 krivičnih djela.

Jedan maloljetnik je u toku 2018. godine izvršio recidiv, prema njemu su vođena dva krivična postupka pred ODT Bar, u kojima mu je izrečena po jedna alternativna mjera (vaspitni nalog-poravnanje sa oštećenim; opomena).

Jedan maloljetnik je u toku 2018. godine izvršio recidiv, prema njemu su vođena dva krivična postupka: jedan pred ODT Nikšići jedan postupka je vođen pred CB Nikšić, u kojima mu je izrečena po jedna alternativna mjera (vaspitni nalog-poravnanje sa oštećenim).

Tako su u 2018. godini 92 maloljetnika izvršila 94 krivična djela i prema njima su primijenjene 94 alternativne mjere.

TABELA 2: Prikaz vrsta izrečenih alternativnih mjera, prema nadležnom organu

Rb. Br.	Alternativna mjera	Broj alternativnih mjera izrečenih od strane ODT	Broj alternativnih mjera izrečenih od strane CB	UKUPNO
1.	Opomena	31	8	39
2.	Poravnanje sa oštećenim	22	11	33
3.	Redovno pohađanje škole ili redovno odlaženje na posao			
4.	Uključivanje u određene sportske aktivnosti			
5.	Obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada	12		12
6.	Plaćanje novčanog iznosa u korist humanitarne organizacije, fonda ili javne ustanove			
7.	Podvrgavanje odgovarajućem ispitivanju i odvikavanju od zavisnosti izazvane upotrebom alkohola ili droge			
8.	Uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji	10		10
9.	Pohađanje kurseva za stručno osposobljavanje ili priprema i polaganje ispita			
10.	Uzdržavanje od posjećivanja određenog mjesta ili kontakta sa određenim licima			
UKUPNO		75	19	94

Od ukupno 94 izrečene alternativne mjere u 2018. godini, izrečeno je 39 opomena, i to: 31 opomena od strane ODT i 8 opomena od strane CB/OB, i 55 vaspitnih naloga, i to: 44 vaspitna naloga od strane ODT (od toga 22 poravnjanja) i 11 poravnjanja izrečenih od strane OB/CB.

TABELA 3: Primjena alternativnih mjera – opomena, vaspitni nalog, poravnanje za krivična djela koja se gone po privatnoj tužbi (član 68), prema organu koji je izrekao mjeru

Rb. br.	Osnovno državno tužilaštvo	Broj alternativnih mjera	Centar/odjeljenje bezbjednosti	Broj alternativnih mjera
1.	/		Andrijevisa	
2.	Bar	10	Bar	2
3.	Berane		Berane	
4.	Bijelo Polje	4	Bijelo Polje	1
5.	/		Budva	
6.	Cetinje	1	Cetinje	
7.	/		Danilovgrad	
8.	Herceg Novi	2	Herceg Novi	
9.	Kolašin		Kolašin	2
10.	Kotor	8	Kotor	
11.	/		Mojkovac	1
12.	Nikšić	8	Nikšić	5
13.	Plav		Plav	
14.	/		Plužine	
15.	Pljevlja		Pljevlja	3
16.	Podgorica	40	Podgorica	1
17.	Rožaje		Rožaje	3
18.	/		Šavnik	
19.	/		Tivat	
20.	Ulcinj	2	Ulcinj	1
21.	/		Žabljak	
	Ukupno ODT	75	Ukupno CB	19

U 2018. godini, od ukupno 13 osnovnih državnih tužilaštava, alternativne mjere – opomena i vaspitni nalozi izrečene su od strane 8 ODT.

Od ukupno 21 centra/odjeljenja bezbjednosti–CB/OB, opomena i poravnanje za krivična djela koja se gone po privatnoj tužbi (član 68 ZOPPMUKP), u 2018. godini izrečeni su u 9 CB/OB.

TABELA 4: Primjena alternativne mjere – opomena, prema organu koji je izrekao mjeru

Rb. Br.	Osnovno državno tužilaštvo	Broj izrečenih opomena	Centar/odjeljenje bezbjednosti	Broj izrečenih opomena
1.	/		Andrijevića	
2.	Bar	8	Bar	
3.	Berane		Berane	
4.	Bijelo Polje	2	Bijelo Polje	
5.	/		Budva	
6.	Cetinje		Cetinje	
7.	/		Danilovgrad	
8.	Herceg Novi	1	Herceg Novi	
9.	Kolašin		Kolašin	
10.	Kotor	8	Kotor	
11.	/		Mojkovac	1
12.	Nikšić	1	Nikšić	
13.	Plav		Plav	
14.	/		Plužine	
15.	Pljevlja		Pljevlja	3
16.	Podgorica	11	Podgorica	
17.	Rožaje		Rožaje	3
18.	/		Šavnik	
19.	/		Tivat	
20.	Ulcinj		Ulcinj	1
21.	/		Žabljak	
	Ukupno ODT	31	Ukupno CB	8

U 2018. godini, od ukupno 13 osnovnih državnih tužilaštava–ODT, alternativna mjera - opomena je izrečena u 6 ODT. Najveći broj opomena izrečen je u ODT Podgorica (11), zatim u ODT Bar (8) i u ODT Kotor (8), od ukupno izrečene 31 opomene.

Od 21 centra/odjeljenja bezbjednosti–CB/OB, u 2018. godini opomena je izrečena u 4 CB/OB. Najveći broj opomena izrečen je u CB Pljevlja (3) i u OB Rožaje (3), od ukupno izrečenih 8 opomena.

TABELA 5: Primjena alternativne mjere - poravnanje za krivična djela koja se gone po privatnoj tužbi (član 68)

Rb. Br.	Organ koji je izrekao alternativnu mjeru – poravnanje (član 68)		Broj poravnanja
1.	Odjeljenje bezbjednosti	Andrijevića	
2.	Centar bezbjednosti	Bar	2
3.	Centar bezbjednosti	Berane	
4.	Centar bezbjednosti	Bijelo Polje	1
5.	Centar bezbjednosti	Budva	
6.	Odjeljenje bezbjednosti	Cetinje	
7.	Odjeljenje bezbjednosti	Danilovgrad	
8.	Centar bezbjednosti	Herceg Novi	
9.	Odjeljenje bezbjednosti	Kolašin	2
10.	Odjeljenje bezbjednosti	Kotor	
11.	Odjeljenje bezbjednosti	Mojkovac	
12.	Centar bezbjednosti	Nikšić	5
13.	Odjeljenje bezbjednosti	Plav	
14.	Odjeljenje bezbjednosti	Plužine	
15.	Centar bezbjednosti	Pljevlja	
16.	Centar bezbjednosti	Podgorica	1
17.	Odjeljenje bezbjednosti	Rožaje	
18.	Odjeljenje bezbjednosti	Šavnik	
19.	Odjeljenje bezbjednosti	Tivat	
20.	Odjeljenje bezbjednosti	Ulcinj	
21.	Odjeljenje bezbjednosti	Žabljak	
UKUPNO			11

Od ukupno 21 centra/odjeljenja bezbjednosti, u 2018. godini, od strane 5 CB/OB maloljetnici su upućeni na poravnanje za krivična djela koja se gone po privatnoj tužbi (član 68 ZOPPMUKP). Poravnanje je primijenjeno prema 11 maloljetnika, najčešće u CB Nikšić (5), zatim u CB Bar i OB Kolašin (po 2).

Od ukupno 11 poravnanja, 10 je izvršeno putem izvinjenja.

Jedno poravnanje maloljetnika sa oštećenim licem je izvršeno putem izvinjenja i nadoknade štete putem pomaganja oštećenom maloljetnom licu u učenju nastavnog predmeta fizika u periodu od mjesec dana. Intervencijom nastavnog osoblja maloljetni učinilac krivičnog djela je upućen da pomaže oštećenom licu u učenju drugog nastavnog predmeta i maloljetni učinilac krivičnog djela je postupio po intervenciji nastavnog osoblja (OB Kolašin).

TABELA 6: Prikaz vrsta alternativnih mjera-opomene i vaspitni nalozi izrečenih od strane ODT

Rb. Br.	ODT	Opomena	Poravnanje sa oštećenim	Obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada	Uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji	UKUPNO
1.	Bar	8	2			10
2.	Berane					
3.	Bijelo Polje	2	2			4
4.	Cetinje				1	1
5.	Herceg Novi	1			1	2
6.	Kolašin					
7.	Kotor	8				8
8.	Nikšić	1	7			8
9.	Plav					
10.	Pljevlja					
11.	Podgorica	11	9	12	8	40
12.	Rožaje					
13.	Ulcinj		2			2
UKUPNO		31	22	12	10	75

Od strane ODT, u 2018. godini, izrečene su: 31 opomena i 44 vaspitna naloga.

Od ukupno 13 ODT, pred 1 tužilaštvom su primijenjene: 4 vrste alternativnih mjera (ODT Podgorica); pred 4 tužilaštva po 2 vrste alternativnih mjera (ODT: Bar, Bijelo Polje, Herceg Novi i Nikšić); i pred 3 ODT po 1 alternativna mjera, i to: opomena (ODT Kotor), vaspitni nalog-poravnanje sa oštećenim (ODT Ulcinj), vaspitni nalog-uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji (ODT Cetinje).

Najviše alternativnih mjera je izrečeno od strane ODT Podgorica (40, i to: 11 opomena i 29 vaspitnih naloga), ODT Bar (10, i to: 8 opomena i 2 vaspitna naloga), ODT Kotor (8 opomena) i ODT Nikšić (8, i to: 1 opomena i 7 vaspitnih naloga).

TABELA 7: Prikaz primjene alternativnih mjera – vaspitni nalog, prema organu koji je izrekao nalog

Rb. Br.	Osnovno državno tužilaštvo	Broj izrečenih vaspitnih naloga
1.	Bar	2
2.	Berane	
3.	Bijelo Polje	2
4.	Cetinje	1
5.	Herceg Novi	1
6.	Kolašin	
7.	Kotor	
8.	Nikšić	7
9.	Plav	
10.	Pljevlja	
11.	Podgorica	29
12.	Rožaje	
13.	Ulcinj	2
UKUPNO		44

U 2018. godini od strane ODT izrečena su 44 vaspitna naloga. Najviše vaspitnih naloga izrečeno je pred ODT Podgorica (29), zatim u ODT Nikšić (7).

TABELA 8: Prikaz vrsta vaspitnih naloga izrečenih od strane ODT, prema polu maloljetnika

Rb. Br.	Vrsta vaspitnog naloga	Broj izrečenih vaspitnih naloga	Broj djevojčica	Broj dječaka
1.	Poravnanje sa oštećenim	22	2	20
2.	Obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada	12		12
3.	Uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji	10	1	9
Ukupno		44	3	41

Pred ODT su, od ukupno devet vrsta vaspitnih naloga, primijenjena tri.

Vaspitni nalog-poravnanje sa oštećenim primjenjen je prema 22 maloljetnika **pred ODT**:

- Bar (2)
- Bijelo Polje (2)
- Nikšić (7)
- Podgorica (9)
- Ulcinj (2)

Pred ODT: Bar, Bijelo Polje, Nikšić i Ulcinj poravnanja su izvršena putem izvinjenja (13).

Pred ODT Podgorica poravnanje je izvršeno na sljedeći način:

- 1 maloljetnik, putem nadoknade štete novcem u iznosu od 690,00€, u 4 mjesečne rate (bez izvinjenja)
- 7 maloljetnika, putem izvinjenja i nadoknada štete novcem od strane roditelja (po 21,20€)
- 1 maloljetnik, putem izvinjenja i nadoknade štete novcem za popravljivanje zuba

Od 12 vaspitnih naloga - obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada, 10 je uspješno izvršeno, a kod 2 vaspitna naloga primjena je u toku i nastavlja se u 2019. godini. Navedeni vaspitni nalozi se primjenjuju pred ODT Podgorica.

Od 10 vaspitnih naloga - uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji, 2 vaspitna naloga izvršena su uspješno (ODT Podgorica), 1 je izvršen djelomično (ODT Podgorica), a kod 7 vaspitnih naloga primjena je u toku i nastavlja se u 2019. godini (5 u ODT Podgorica; 1u ODT Cetinje; 1 u ODT Herceg Novi).

Takođe, u 2018. godini nastavili su i uspješno izvršili vaspitni nalog započet u 2017.:

- 2 maloljetnika, vaspitni nalog - uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji (1 maloljetnik za krivično djelo razbojništvo u pokušaju, čl. 242 KZCG; 1 maloljetnik za krivično djelo omogućavanje uživanja opojnih droga, čl. 301 KZCG; ODT Podgorica,)
- 1 maloljetnik, vaspitni nalog-poravnanje sa oštećenim (izrečen u 2016., izvršavao se tokom 2017.) je uspješno izvršen u 2018., na način da su roditelji maloljetnika isplatili posljednju novčanu ratu od dogovorenog ukupnog novčanog iznosa od 2.500,00€ (za krivično djelo teška krađa, čl. 240 KZCG; ODT Bar), a
- 1 maloljetnik nije izvršio vaspitni nalog-poravnanje sa oštećenim, jer se oštećeni nije odazivao pozivima posrednika, a maloljetnik je tokom postupka pokazao odgovarajuću odgovornost i inicijativu da se izvini i ponudi nadoknadu štete (OB Ulcinj, za krivično djelo sitna krađa, utaja i prevara, čl. 246).

TABELA 9: Prikaz učinjenih krivičnih djela od strane maloljetnika prema vrsti, polu i nadležnom organu, kod primjene vaspitnog naloga - poravnanje sa oštećenim

Rb. Br.	Vrsta krivičnog djela	Član zakona	Broj krivičnih djela	UKUPNO		ODT		CB	
				Broj djevojčica	Broj dječaka	Broj djevojčica	Broj dječaka	Broj djevojčica	Broj dječaka
1.	Teška tjelesna povreda	151	1		1		1		
2.	Laka tjelesna povreda	152	12	1	11	1	3		8
3.	Neovlašćeno objavljivanje i prikazivanje tuđeg spisa, portreta i snimka	175	1		1				1
4.	Nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici	220	1	1		1			
5.	Teška krađa	240	2		2		2		
6.	Razbojnička krađa	241	1		1		1		
7.	Sitna krađa, utaja i prevara	246	2		2				2
8.	Uništenje i oštećenje tuđe stvari	253	8		8		8		
9.	Ugrožavanje javnog saobraćaja	339	2		2		2		
10.	Samovlašće	384	2		2		2		
11.	Nasilničko ponašanje	399	1		1		1		
UKUPNO			33	2	31	2	20		11

U 2018. godini 33 vaspitna naloga-poravnanje sa oštećenim su izrečena prema 32 maloljetnika.

Prema jednom maloljetniku su, u dva krivična postupka, primijenjena 2 vaspitna naloga-poravnanje sa oštećenim: 1 od strane ODT Nikšić (za krivično djelo uništenje i oštećenje tuđe stvari, član 253 KZCG); 1 od strane CB Nikšić (za krivično djelo sitna krađa, utaja i prevara krađa, član 246).

Vaspitni nalog – poravnanje sa oštećenim je bio češće primijenjen kod krivičnih djela sa elementima nasilja (26), nego kod krivičnih djela sa elementima krađe (5) i kod krivičnih djela iz oblasti saobraćaja (2).

Vaspitni nalog poravnanje sa oštećenim je izrečen u većini prema dječacima.

Od ukupno 33 vaspitna naloga – poravnanje sa oštećenim, 22 su izrečena pred ODT, a 11 pred CB/OB.

Vaspitni nalog-poravnanje sa oštećenim primijenjen je prema 11 maloljetnika **pred CB/OB**:

- Bar (2)
- Bijelo Polje (1)
- Kolašin (2)
- Nikšić (5)
- Podgorica (1)

Sva poravnanja su izvršena putem izvinjenja, a pred OB Kolašin jedan maloljetnik je izvršio poravnanje putem izvinjenja i nadoknade štete putem pomaganja oštećenom licu u učenju nastavnog predmeta, u trajanju od mjesec dana.

TABELA 10: Prikaz krivičnih djela prema uzrastu i polu izvršioca, u vrijeme izvršenja krivičnog djela kod primjene vaspitnog naloga poravnanje

Rb. Br.	Uzrast maloljetnika u vrijeme izvršenja krivičnog djela	Broj izvršenih krivičnih djela	Broj djevojčica	Broj dječaka
1.	14 godina	5		5
2.	15 godina	12		12
3.	16 godina	8	2	6
4.	17 godina	8		8
UKUPNO		33	2	31

U 2018. godini vaspitni nalog-poravnanje sa oštećenim izrečen je prema 32 maloljetnika, koja su izvršila 33 krivična djela, i to 30 maloljetnih lica muškog i 2 ženskog pola, a raspon godina je od 14 do 17.

Poravnanja su izvršena u najvećoj mjeri putem: izvinjenja (23); novčane nadoknade (9) i putem ulaganja truda/rada (1) maloljetnika u popravljivanje/nadoknadu štete učinjene krivičnim djelom.

TABELA 11: Prikaz učinjenih krivičnih djela od strane maloljetnika prema vrsti i polu, kod primjene vaspitnog nalogu - poravnanje sa oštećenim putem izvinjenja

Rb. Br.	Vrsta krivičnog djela	Član zakona	Broj krivičnih djela	UKUPNO		ODT		CB	
				Broj djevojčica	Broj dječaka	Broj djevojčica	Broj dječaka	Broj djevojčica	Broj dječaka
1.	Laka tjelesna povreda	152	11	1	10	1	3	0	7
2.	Neovlašćeno objavljivanje i prikazivanje tuđeg spisa, portreta i snimka	175	1	0	1	0	0	0	1
3.	Nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici	220	1	1	0	1	0	0	0
4.	Teška krađa	240	2	0	2	0	2	0	0
5.	Sitna krađa, utaja i prevara	246	2	0	2	0	0	0	2
6.	Uništenje i oštećenje tuđe stvari	253	1	0	1	0	1	0	0
7.	Ugrožavanje javnog saobraćaja	339	2	0	2	0	2	0	0
8.	Samovlašće	384	2	0	2	0	2	0	0
9.	Nasilničko ponašanje	399	1	0	1	0	1	0	0
UKUPNO			23	2	21	2	11	0	10

Poravnanje maloljetnika sa oštećenim putem izvinjenja, najčešće je izvršeno zbog učinjenog krivičnog djela laka tjelesna povreda (11 maloljetnika; 10 dječaka i 1 djevojčica), a 9 od 11 krivičnih djela učinjeno je na štetu drugog maloljetnog lica (vršnjačko nasilje).

Takođe, poravnanje putem izvinjenja je češće primijenjeno kod krivičnih djela sa elementima nasilja (17), nego sa elementima krađe (4) i iz oblasti saobraćaja (2).

Nadoknadi štete obavezno prethodi izvinjenje maloljetnika: kroz priznanje da je oštećenom-žrtvi nanio štetu (uvredu, povredu-emocionaln/materijalnu), objašnjenje svog neprimjerenog ponašanja, izražavanje žaljenja i razumijevanja kako se žrtva osjeća, čime pokazuje da žrtva nije bila odgovorna za štetu koju joj je učinio i da je više neće povrijediti, zatim maloljetnik i žrtva iskazuju svoja osjećanja za vrijeme nanošenja štete i nakon toga. Na ovakav način upućeno izvinjenje je preduslov za oproštaj i obnavljanje primjerenog ponašanja, čime se značajno smanjuje i rizik od kriminalnog recidiva.

TABELA 12: Prikaz učinjenih krivičnih djela od strane maloljetnika prema vrsti i polu, kod primjene vaspitnog naloga - poravnanje sa oštećenim putem novčane nadoknade

Rb. Br.	Vrsta krivičnog djela	Član zakona	Broj krivičnih djela	ODT	
				Broj djevojčica	Broj dječaka
1.	Teška tjelesna povreda	151	1		1
2.	Razbojnička krađa	241	1		1
3.	Uništenje i oštećenje tuđe stvari	253	7		7
UKUPNO			9		9

Sva poravnanja sa oštećenim putem novčane nadoknade su izvršena pred ODT Podgorica, a izvršena su na sljedeći način:

- 7 maloljetnika, putem izvinjenja i nadoknade štete novcem u iznosu od po 21,20€ koju su isplatili roditelji (za krivično djelo uništenje i oštećenje tuđe stvari, čl. 253 KZCG)
- 1 maloljetnik, putem izvinjenja, a o nadoknadi štete novcem za popravljivanje slomljenog zuba nema dokaza (za krivično djelo krivično djelo teška tjelesna povreda, čl. 151 KZCG)
- 1 maloljetnik, (bez izvinjenja) putem nadoknade štete novcem u iznosu od 690,00€, koju su isplatili roditelji vlasniku butika, koji nije bio direktno izložen u trenutku vršenja krivičnog djela (za krivično djelo razbojnička krađa, čl. 241 KZCG)

Državni tužilac za maloljetnike može, na osnovu sopstvene procjene i nalaza i mišljenja Stručne službe, donijeti odluku o nepokretanju krivičnog postupka, tražeći od maloljetnika da, prema svojim mogućnostima, popravi ili nadoknadi štetu koju je učinio izvršenjem krivičnog djela. Tada, uz saglasnost maloljetnika i oštećenog lica, izriče vaspitni nalog – poravnanje sa oštećenim, koji se sprovodi kroz postupak posredovanja. O upućivanju na posredovanje državni tužilac za maloljetnike donosi rješenje koje dostavlja maloljetniku, žrtvi, posredniku, stručnoj službi i centru za socijalni rad. Posredovanje je dobrovoljan i povjerljiv razgovor uz pomoć stručnog, posebno obučenog, neutralnog lica – posrednika, koji pomaže maloljetniku da se izvini (izvinjenje je obavezni dio materijalne/nematerijalne nadoknade štete, predstavlja značajnu emocionalnu nadoknadu za žrtvu, koja zatim može da oprost), a maloljetniku i žrtvi da se snađu u sukobu/krivičnom postupku, uspostave dijalog, da otvoreno razgovaraju o sukobu/krivičnom postupku, razumiju međusobne razlike i s tim u vezi iskažu svoje interese i potrebe, razriješe sukob i postignu dogovor o tome na koji način nastala šteta može realno da bude popravljena ili nadoknađena od strane samog maloljetnika. Posrednik vodi računa da je nadoknada štete u vezi sa izvršenim krivičnim djelom i primjerena učinjenoj šteti.

Kada je, u prisustvu posrednika, postignut prihvatljiv dogovor između žrtve i maloljetnika, o tome se sačinjava sporazum, koji se dostavlja državnom tužiocu za maloljetnike, koji potvrđuje primjerenost, pravednost i zakonitost postignutog sporazuma putem donošenja rješenja o primjeni vaspitnog naloga – poravnanje sa oštećenim. Rješenjem se verifikuje posrednički sporazum tako što se precizno navodi predmet poravnanja, odnosno šta sve, pored izvinjenja, maloljetnik treba da uradi i način nadoknade štete koji treba da bude bitan dokaziv. Rješenje se dostavlja maloljetniku, žrtvi, posredniku, Stručnoj službi i centru za socijalni rad. Bez navedenih koraka Stručna služba nije u mogućnosti da prati i intrveniše tokom ispunjavanja vaspitnog naloga.

TABELA 13: Prikaz učinjenih krivičnih djela od strane maloljetnika prema vrsti i polu, kod primjene vaspitnog nalogu - poravnanje sa oštećenim putem ulaganja truda/rada maloljetnika

Vrsta krivičnog djela	Član zakona	Broj krivičnih djela	OB	
			Broj djevojčica	Broj dječaka
Laka tjelesna povreda	152	1		1
UKUPNO		1		1

Jedno poravnanje maloljetnika sa maloljetnim oštećenim licem je izvršeno pred OB Kolašin, putem izvinjenja i nadoknade štete putem pomaganja oštećenom maloljetnom licu u učenju nastavnog predmeta fizika u periodu od mjesec dana. Intervencijom nastavnog osoblja maloljetni učinilac krivičnog djela je upućen da pomaže oštećenom licu u učenju drugog nastavnog predmeta i maloljetni učinilac krivičnog djela je postupio po intervenciji nastavnog osoblja.

Uloga posrednika je u najvećem dijelu procesa usmjerena na komunikaciju i pregovore o interesima maloljetnika i oštećenog-žrtve i njihovom ispunjavanju, ne i da odlučuje o ishodu pregovora, predmetu poravnanja, rješenju konflikta ni krivičnog postupka. Uloga posrednika je da podstakne žrtvu da kaže maloljetniku šta joj je od njega potrebno da se sve vrati u stanje prije izvršenja krivičnog djela. Zatim, da stvori uslove i za razgovor o prihvatanju izvinjenja, nadoknadi štete i oproštaju, kako bi konflikt bio razriješen i ostavljen u prošlosti.

Izvinjenjem, popravljanjem i nadoknadom štete koje su dogovorili maloljetni učinilac i žrtva postiže se obnavljanje stanja prije učinjenog krivičnog djela, od čega mogu imati koristi i žrtva, i maloljetnik i zajednica.

TABELA 14: Prikaz ukupno učinjenih krivičnih djela od strane maloljetnika prema vrsti krivičnog djela i polu maloljetnika

Rb. Br.	Vrsta krivičnog djela	Član zakona	Broj krivičnih djela	Broj djevojčica	Broj dječaka
1.	Teška tjelesna povreda	151	6		6
2.	Laka tjelesna povreda	152	20	1	19
3.	Ugrožavanje sigurnosti	168	1		1
4.	Neovlašćeno objavljivanje i prikazivanje tuđeg spisa, portreta i snimka	175	1		1
5.	Nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici	220	2	1	1
6.	Krađa	239	13	2	11
7.	Teška krađa	240	2		2
8.	Razbojnička krađa	241	1		1
9.	Sitna krađa, utaja i prevara	246	2		2
10.	Oduzimanje tuđe stvari	247	1		1
11.	Oduzimanje vozila	248	1		1
12.	Uništenje i oštećenje tuđe stvari	253	11		11
13.	Prikrivanje	256	1		1
14.	Ubijanje i mučenje životinja i razaranje njihovog staništa	309	1		1
15.	Nezakonit ribolov	326	1		1
16.	Ugrožavanje javnog saobraćaja	339	9		9
17.	Samovlašće	384	2		2
18.	Lažno prijavljivanje	388	1		1
19.	Nasilničko ponašanje	399	18	1	17
UKUPNO			94	5	89

U 2018. godini 92 maloljetnika su izvršila 94 krivična djela i prema njima su primijenjene 94 alternativne mjere.

U 2018. godini značajno prevladavaju krivična djela sa elementima nasilja (62), u odnosu na krivična djela sa elementima krađe (21) i krivična djela iz oblasti saobraćaja (9).

Većinu krivičnih djela učinili su dječaci, a 5 maloljetnica učinile su 3 krivična djela sa elementima nasilja i 2 krađe.

U dostavljenim podacima (opis izvršenja krivičnog djela) za 2018. godinu, bilo je moguće izdvojiti sljedeće oblike vršnjačkog nasilja: udarci šakama u lice, glavu, tijelo (36); udarac glavom u lice (1); udarci metalnom šipkom u glavu, tijelo (2); udarci metalnim boksom u glavi (1); udarci imitacijom pištolja u glavu (1); verbalne prijetnje (1); prijetnje nožem (1); ubod nožem u nogu (1); vrijeđanje (1); objavljivanje tuđe fotografije na instagramu (1); gađenje kamenjem (1). Jedna djevojčica je izvršila vršnjačko nasilje prema drugoj djevojčici (udarci rukama i nogama po glavi i tijelu).

Prema punoljetnim licima evidentirani su sljedeći oblici nasilja: prijetnje prebijanjem i zapaljivanjem ljudi (2); udarci: rukama i nogama (2); udarci drvenom palicom (1); udarci metalnom šipkom (1); udarci flašom (2); ubod nožem (1); šamar (1). Dvije djevojčice izvršile su krivična djela prema punoljetnoj osobi sa sljedećim elementima nasilja: udarci punoljetnog partnera metalnom šipkom po tijelu (1); udarac slomljenom flašom u vrat (1).

Kod drugih oblika nasilja evidentirano je: lomljene stakala i inventara u školi, sportskom objektu, udarci letvom po automobilu.

TABELA 15: Prikaz učinjenih krivičnih djela sa elementima nasilničkog ponašanja, koje su učinili maloljetnici, prema polu

Rb. Br.	Vrsta krivičnog djela	Član zakona	Broj krivičnih djela	Broj djevojčica	Broj dječaka
1.	Teška tjelesna povreda	151	6		6
2.	Laka tjelesna povreda	152	20	1	19
3.	Ugrožavanje sigurnosti	168	1		1
4.	Neovlašćeno objavljivanje i prikazivanje tuđeg spisa, portreta i snimka	175	1		1
5.	Nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici	220	2	1	1
6.	Uništenje i oštećenje tuđe stvari	253	11		11
7.	Ubijanje i mučenje životinja i razaranje njihovog staništa	309	1		1
8.	Samovlašće	384	2		2
9.	Nasilničko ponašanje	399	18	1	17
UKUPNO			62	3	59

Ukupno 62 krivično djelo sa elementima nasilja, izvršila su 62 maloljetnika, od kojih je jedan nakon primjene vaspitnog naloga – poravnanje sa oštećenim, izvršio i drugo krivično djelo (sitna krađa, utaja i prevara, član 246 KZCG), za koje mu je izrečen još jedan vaspitni nalog – poravnanje sa oštećenim (ODT i CB Nikšić).

Kao učinioci krivičnog djela javljaju se 3 djevojčice i to: 1 za krivično djelo laka tjelesna povreda iz člana 152 KZCG (prema punoljetnoj osobi); 1 za krivično djelo nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici, član 220 KZCG (prema punoljetnom partneru), obje su ispunile vaspitni nalog – poravnanje sa oštećenim, putem izvinjenja; a 1 za nasilničko ponašanje iz člana 399 KZCG (vršnjačko nasilje), koja izvršava vaspitni nalog - uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji, vaspitni nalog je u toku i izvršenje se nastavlja u 2019. godini.

TABELA 16: Prikaz učinjenih krivičnih djela sa elementima nasilničkog ponašanja, koje su učinili maloljetnici, prema uzrastu

Rb. Br.	Vrsta krivičnog djela	Član zakona	Broj krivičnih djela	14 godina	15 godina	16 godina	17 godina	18 godina
1.	Teška tjelesna povreda	151	6	1	2	2	1	
2.	Laka tjelesna povreda	152	20	3	4	7	6	
3.	Ugrožavanje sigurnosti	168	1	1				
4.	Neovlašćeno objavljivanje i prikazivanje tuđeg spisa, portreta i snimka	175	1		1			
5.	Nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici	220	2	1		1		
6.	Uništenje i oštećenje tuđe stvari	253	11	2	5	1	3	
7.	Ubijanje i mučenje životinja i razaranje njihovog staništa	309	1					1
8.	Samovlašće	384	2		1	1		
9.	Nasilničko ponašanje	399	18	2	5	7	4	
UKUPNO			62	10	18	19	14	1

Kod izvršenja krivičnih djela sa elementima nasilja prevladavaju maloljetnici muškog pola, i to: češće maloljetnici muškog pola uzrasta 15 godina (18 dječaka) i maloljetnici muškog pola uzrasta 16 godina (17 dječaka i 2 djevojčice), nego maloljetnici muškog pola uzrasta 17 godina (13 dječaka i 1 djevojčica) i maloljetnici muškog pola uzrasta 14 godina (10 dječaka), a i evidentiran je 1 maloljetnik muškog pola uzrasta 18 godina.

TABELA 17: Prikaz vrste alternativni mjera izrečenih maloljetnicima koji su učinili krivična djela sa elementima nasilja

Rb. Br.	Vrsta alternativne mjere - za izvršeno krivično djelo sa elementima nasilja	Izrečena maloljetnicima od strane ODT	Izrečena maloljetnicima od strane CB	Ukupno krivičnih djela	Broj djevojčica	Broj dječaka
1	Opomena	8	7	15		15
2	Poravnanje sa oštećenim	17	9	26	2	24
5	Obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada	12		12		12
8	Uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji	9		9	1	8
Ukupno		46	16	62	3	59

Kod krivičnih djela sa elementima nasilja primijenjeno je značajno manje opomena (15), nego vaspitnih naloga (47).

Od ukupno 26 vaspitnih naloga – poravnanje sa oštećenim izvršeno je putem:

- izvinjenja (17)
- izvinjenja i novčane nadoknade (8 i to: 7 maloljetnika sa po 21,20€; 1 maloljetnik je nadoknadio štetu novcem za slomljeni zub)
- izvinjenja i pomaganju u učenju u trajanju od mjesec dana (1)

Od ukupno 12 vaspitnih naloga - obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada, 10 je uspješno izvršeno, a 2 vaspitna naloga su u toku i izvršenje se nastavlja u 2019. godini.

Od ukupno 9 vaspitna naloga - uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji, 3 su uspješno izvršena, a za 6 vaspitnih naloga izvršenje se nastavlja u 2019. godini.

TABELA 18: Prikaz krivičnih djela sa elementima krađe koje su učinili maloljetnici, prema polu

Rb. Br.	Vrsta krivičnog djela	Član zakona	Broj krivičnih djela	Broj djevojčica	Broj dječaka
1.	Krađa	239	13	2	11
2.	Teška krađa	240	2		2
3.	Razbojnička krađa	241	1		1
4.	Sitna krađa, utaja i prevara	246	2		2
5.	Oduzimanje tuđe stvari	247	1		1
6.	Oduzimanje vozila	248	1		1
7.	Nezakonit ribolov	326	1		1
UKUPNO			21	2	19

Kod izvršenja krivičnih djela sa elementima krađe prevladavaju maloljetnici muškog pola, i to: uzrasta 15 godina (8 dječaka), zatim slijede maloljetnici uzrasta 14 godina (6 dječaka) i maloljetnici uzrasta 17 godina (5 dječaka).

Dvije djevojčice koje su izvršile krivična djela sa elementima krađe, bile su uzrasta 14 i 15 godina.

TABELA 19: Prikaz učinjenih krivičnih djela sa elementima krađe, koje su učinili maloljetnici, prema uzrastu

Rb. Br.	Vrsta krivičnog djela	Član zakona	Broj krivičnih djela	14 godina	15 godina	17 godina
1.	Krađa	239	13	5	6	2
2.	Teška krađa	240	2	1	1	
3.	Razbojnička krađa	241	1			1
4.	Sitna krađa, utaja i prevara	246	2		2	
5.	Oduzimanje tuđe stvari	247	1			1
6.	Oduzimanje vozila	248	1			1
7.	Nezakonit ribolov	326	1	1		
UKUPNO			21	7	9	5

Kod izvršenja krivičnih djela sa elementima krađe, nešto češće se javljaju maloljetnici uzrasta 15 godina (9), nego uzrasta od 14 godina (7) i uzrasta od 17 godina (5).

Tabela 20: Prikaz vrste alternativni mjera izrečenih maloljetnicima koji su učinili krivična djela sa elementima krađe

Rb. Br.	Vrsta alternativne mjere - za izvršeno krivično djelo krađa	Izrečena od strane ODT	Izrečena od strane CB	Broj krivičnih djela	Broj djevojčica	Broj dječaka
1.	Opomena	15	1	16	2	14
2.	Poravnanje sa oštećenim	3	2	5	0	5
UKUPNO		18	3	21	2	19

Kod izvršenja krivičnih djela sa elementima krađe izrečeno je značajno više opomena (16), nego vaspitnih naloga (5).

Prema djevojčicama su izrečene samo opomene (2), a prema dječacima: opomena (14) i vaspitni nalog (5).

Primijenjena je jedna vrsta vaspitnog naloga-poravnanje sa oštećenim.

U 4 slučaja poravnanje je izvršeno putem izvinjenja, a u 1 slučaju poravnanje je izvršeno (bez izvinjenja) putem nadoknade štete novcem: 690,00€ u 4 rate, koju su izvršili roditelji.

TABELA 21: Prikaz krivičnih djela ugrožavanja bezbjednosti saobraćaja koje su učinili maloljetnici

Vrsta krivičnog djela	Član zakona	Broj krivičnih djela	Broj djevojčica	Broj dječaka
Ugrožavanje javnog saobraćaja	339	9		9

TABELA 22: Prikaz krivičnih djela ugrožavanja bezbjednosti saobraćaja koje su učinili maloljetnici, prema uzrastu

Vrsta krivičnog djela	Član zakona	Broj krivičnih djela	15 godina	16 godina	17 godina
Ugrožavanje javnog saobraćaja	339	9	1	5	3

TABELA 23: Prikaz vrste alternativni mjera izrečenih maloljetnicima koji su učinili krivična djela ugrožavanja bezbjednosti saobraćaja

Rb. Br.	Vrsta alternativne mjere - za izvršeno krivično djelo ugrožavanje bezbjednosti saobraćaja	Izrečena od strane ODT	Izrečena od strane CB	Broj alternativnih mjera	Broj djevojčica	Broj dječaka
1.	Opomena	6		6		6
2.	Poravnanje sa oštećenim	2		2		2
3.	Uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji	1		1		1
UKUPNO		9		9		9

Svi učinioci krivičnih djela u oblasti saobraćaja su muškog pola (9), uzrasta od 15 do 17 godina.

Prema njima su primijenjene 3 vrste alternativnih mjera: opomena (6) i dvije vrste vaspitnih naloga (3).

Svih vaspitni nalozi su uspješno izvršeni i to: 2 vaspitna naloga – poravnanje sa oštećenim, koja su izvršena je putem izvinjenja; 1 vaspitni nalog – uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji je u toku i primjena se nastavlja u 2019.godini.

TABELA 24: Prikaz ukupno učinjenih krivičnih djela prema uzrastu i polu učinioaca, u vrijeme izvršenja krivičnog djela

Rb. Br.	Uzrast maloljetnika u vrijeme izvršenja krivičnog djela	Broj izvršenih krivičnih djela	Broj djevojčica	Broj dječaka
1.	14 godina	19	1	18
2.	15 godina	28	1	26
3.	16 godina	24	2	22
4.	17 godina	22	1	21
5.	18 godina	1		1
UKUPNO		94	5	89

Kao učinioca krivičnih djela u 2018. godini najviše je evidentiranih maloljetnika uzrasta 15 godina: 28 maloljetnih lica (27 dječaka i 1 djevojčica), zatim uzrasta 16 godina: 24 maloljetna lica (22 dječaka i 2 djevojčice), zatim uzrasta 17 godina: 22 maloljetna lica (21 dječak i 1 djevojčica) pa uzrasta 14 godina: 19 maloljetnih lica (18 dječaka i 1 djevojčica)

TABELA 25: Prikaz maloljetnika prema školskoj spremi u vrijeme izvršenja krivičnog djela i polu

R.br.	Školovanje maloljetnika	Broj maloljetnika	Broj djevojčica	Broj dječaka
1.	Pohađa 6. razred osnovne škole	1		1
2.	Pohađa 8. razred osnovne škole	2	1	1
3.	Pohađa 9. razred osnovne škole	15		15
4.	Vanredno pohađa 9. razred	1	1	
5.	Završio osnovnu školu	5	1	4
6.	Završio 3 razreda osnovne škole	1		1
UKUPNO OSNOVNA ŠKOLA		25	3	22
1.	Pohađa 1. razred srednje škole	13		13
2.	Pohađa 2. razred srednje škole	16		16
3.	Pohađa 3. razred srednje škole	14	2	12
4.	Pohađa 4. razred srednje škole	3		3
5.	Vanredno, 2. razred srednje škole	2		2
6.	Vanredno, 3. razred srednje škole	1		1
UKUPNO SREDNJA ŠKOLA		49	2	47
Nepotpuni podaci o školovanju				
1.	Učenik	7		7
2.	Učenik srednje škole	4		4
3.	Student	1		1
4.	Nepismen	1		1
5.	Ne školuje se	1		1
6.	Nema podataka	4		4
Ukupno nepotpuni podaci o školovanju		18		18
UKUPNO SVE KATEGORIJE ŠKOLOVANJA		92	5	87

Kako podaci za 92 evidentirana maloljetnika u 2018. godini nisu dostavljeni sa svim specifičnim informacijama, nije bilo moguće precizno razvrstati maloljetnike u obrazovne razrede ni uočiti školske sredine u kojima se češće javljaju problemi u ponašanju maloljetnika ni koliko je maloljetnika prekinulo školovanje.

Na navedeni način, evidentirano je 64 maloljetnika koji su u vrijeme izvršenja krivičnog djela u redovnom obrazovnom procesu, i to: 18 maloljetnika u redovnom obrazovnom procesu u osnovnoj školi; 46 maloljetnika u redovnom obrazovnom procesu u srednjoj školi.

U slučaju vanrednog školovanja evidentirana su 4 maloljetnika, i to: u osnovnoj školi vanredno se školuje 1 maloljetnik, a u srednjoj školi 3 maloljetnika, u vrijeme izvršenja krivičnog djela.

Iz prikupljenih podataka se može reći i da je 18 maloljetnika bilo u obrazovnom procesu.

Za 6 maloljetnika su dostavljeni podaci iz kojih se ne može zaključiti kakvog su obrazovnog statusa.

TABELA 26: Prikaz maloljetnika prema recidivu, polu i prebivalištu (evidencija se vodi od septembra 2012. godine)

Rb. Br.	Prebivalište maloljetnika	UKUPNO	Broj djevojčica u recidivu	Broj dječaka u recidivu
1.	Bar	3		3
2.	Nikšić	1		1
3.	Podgorica	2		2
4.	Rožaje	1		1
UKUPNO		7		7

U 2018. godini evidentirana su 92 maloljetna učinioca krivičnih djela, od toga 5 djevojčica i 87 dječaka.

U recidivu je bilo 7 maloljetnika muškog pola, od kojih je 5 učinilo krivično djelo u prethodnim godinama, a 2 maloljetnika su izvršila po 2 krivična djela u 2018. i prema njima su vođena po dva krivična postupka, u kojima im je izrečena po jedna alternativna mjera. Na taj način 92 maloljetnika su u 2018. godini izvršila 94 krivična djela.

7 maloljetnih lica muškog pola, koji su u recidivu u 2018. godini, u periodu od 2016. do decembra 2018. godine izvršili su 14 krivičnih djela i to:

- 1 maloljetnik je izvršio 2 krivična djela u 2018. godini, i to:
 - Čl. 240 KZCG, teška krađa, primijenjeno je poravnanje – izvinjenje (ODT Bar, 2018.)
 - Čl. 256 KZCG, prikrivanje, primijenjena je opomena (ODT Bar, 2018.)
- 1 maloljetnik je izvršio 2 krivična djela u 2018. godini, i to:
 - Čl. 253 KZCG, uništenje i oštećenje tuđe stvari, primijenjeno je poravnanje – izvinjenje (ODT Nikšić, 2018.)
 - Čl. 246 KZCG, sitna krađa, utaja i prevara, primijenjeno je poravnanje – izvinjenje (CB Nikšić, 2018.)
- 1 maloljetnik je izvršio po 1 krivično djelo u 2017. i 2018. godini i to:
 - Čl. 220 KZCG, nasilje u porodici ili porodičnoj zajednici, primijenjena je opomena (ODT Bar, 2017.)
 - Čl. 240 KZCG, teška krađa, primijenjeno je poravnanje – izvinjenje, (ODT Bar, 2018.)

- 1 maloljetnik je izvršio po 1 krivično djelo u 2017. i 2018. godini i to:
 - Čl. 240 KZCG, teška krađa, primijenjeno je poravnanje – izvinjenje, (ODT Bar, 2017.)
 - Čl. 309, ubijanje i mučenje životinja i razaranje njihovog staništa, primijenjena je opomena (ODT Bar, 2018.)
- 1 maloljetnik je izvršio po 1 krivično djelo u 2017. i 2018. godini i to:
 - Čl. 152 KZCG, laka tjelesna povreda, primijenjeno je poravnanje – izvinjenje (OB Rožaje, 2017.)
 - Čl. 253 KZCG, uništenje i oštećenje tuđe stvari, primijenjeno je poravnanje – izvinjenje, (ODT Rožaje, 2018.)
- 1 maloljetnik je izvršio po 1 krivično djelo u 2017. i 2018. godini i to:
 - Čl. 152 KZCG, laka tjelesna povreda, primijenjeno je poravnanje – izvinjenje (CB Podgorica, 2017.)
 - Čl. 399, nasilničko ponašanje, primijenjen je vaspitni nalog – uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji (ODT Podgorica, 2018.)
- 1 maloljetnik je izvršio po 1 krivično djelo u 2016. i 2018. godini i to:
 - Čl. 239 KZCG, krađa, primijenjena opomena (CB Podgorica, 2016.)
 - Čl. 399, nasilničko ponašanje, primijenjen je vaspitni nalog – uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji (ODT Podgorica, 2018.)

7 maloljetnika koji se u recidivu pojavljuju u 2018. godini, izvršili su u periodu od 2016. do 2018. više krivičnih djela sa elementima nasilja (8), nego sa elementima krađe (5):

U periodu od 2016. do 2018. godine, prema njima je primijenjeno 14 alternativnih mjera i to:

- 4 opomene
- 8 poravnanja putem izvinjenja
- 2 vaspitna naloga – uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji

TABELA 27: Prikaz maloljetnika u recidivu, prema polu i uzrastu (evidencija se vodi od septembra 2012. godine)

R.br.	Uzrast maloljetnika u vrijeme izvršenja krivičnog djela	Ukupno mloljetnika	Broj djevojčica	Broj dječaka
1.	14 godina	1		1
2.	15 godina	3		3
3.	16 godina	1		1
4.	17 godina	1		1
5.	18 godina	1		1
UKUPNO		7		7

Raspon uzrasta maloljetnika koji su u bili recidivu u 2018. godine je od 14 do 18 godina.

TABELA 28: Prikaz maloljetnika u recidivu, prema polu i školskoj spremi (evidencija se vodi od septembra 2012. godine)

R.br.	Školovanje maloljetnika	redovno	vanredno	Broj djevojčica	Broj dječaka
1	9. razred osnovne škole	2			2
2	2. razred srednje škole	1			1
3	3. razred srednje škole		1		1
4	Završio 2 razreda osnovne škole	1			1
5	Nepismen				1
6	Nema podataka				1
UKUPNO		7	1		7

Od 7 maloljetnika koji su u recidivu, samo 3 se nalaze u redovnom obrazovnom procesu.

U 2018. godini kriminalni recidivi maloljetnika se javljaju u:

- Baru (ODT),
- Nikšiću (ODT, CB),
- Podgorici (ODT, CB)
- Rožajama (OB)

Prije 2018. godine recidivi su zabilježeni:

- u 2017. godini u: Baru, Bijelom Polju (i Mojkovcu), Podgorici i Ulcinju
- u 2016. godini u: Baru, Kolašinu, Kotoru, Nikšiću i Podgorici
- u 2015. godini u: Kolašinu i Nikšiću
- u 2014. godini u: Kotoru, Nikšiću i Podgorici.

Stručna služba Vrhovnog državnog tužilaštva podržava primjenu alternativnih mjera na cijeloj teritoriji države i kontinuirano radi na unaprjeđivanju postupka procjene, izbora, izricanja i primjene alternativnih mjera, procedure izvršenja i praćenja uspješnosti ispunjavanja vaspitnih naloga. To podrazumijeva i da državna tužilaštva traže učešće Stručne službe u krivičnom postupku prema maloljetnom učiniocu krivičnog djela.

Stručna služba omogućava efikasnu provjeru da li je prema maloljetniku već izricana alternativna mjera (opomena, vaspitni nalog), kao i informacije o broju i vrstama izrečenih mjera, uspješnosti njihove primjene. To podrazumijeva i da državna tužilaštva i centri/odjeljenja bezbjednosti ažurno dostavljaju Stručnoj službi svu dokumentaciju o izrečenim alternativnim mjerama.

Samo pažljivo sprovođenje svih koraka u primjeni vaspitnih naloga pokazuje maloljetnom učiniocu krivičnog djela, oštećenom licu-žrtvi i njihovoj zajednici naš odnos i suštinsku brigu o maloljetnom učiniocu krivičnog djela i o žrtvi, prema povredi žrtve, zakonske norme, pravnog poretka i zaštiti društva u cjelini te omogućava mirno rješavanje sukoba i krivičnog postupka, nadoknadu štete, donosi dobrobit i za učesnike u krivičnom postupku i za njihovu zajednicu. U tu svrhu Stručna služba je kreirala i obrasce-plan i program izvršenja vaspitnog naloga, sa

definisanim koracima i obavezama svih učesnika u sprovođenju vaspitnih naloga, u cilju olakšavanja primjene vaspitnih naloga, saradnje i blagovremenog uvida u uspješnost izvršenja.

Takođe, u sprovođenju vaspitnih naloga pokazuje se i razvija osjetljivost i odgovornost lokalne zajednice, njenih ustanova, organizacija i pojedinaca za podršku maloljetnicima u prevazilaženju problema, životne krize ili krize odrastanja koja se manifestovala izvršenjem krivičnog djela.

Na taj način, zajedničkim radom svih učesnika u krivičnom postupku prevenira se i recidiv maloljetnika u vršenju krivičnih djela.

Načelnica Stručne službe

**Dijana Popović-Gavranović,
dipl. socijalna radnica**